

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Wezenlijke wijziging in het aanbestedingsrecht

Plas, H.

Citation

Plas, H. (2023, September 14). *Wezenlijke wijziging in het aanbestedingsrecht. Bouwrecht monografieën.*

Version: Publisher's Version

License: [Licence agreement concerning inclusion of doctoral thesis in the Institutional Repository of the University of Leiden](#)

Downloaded from:

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Bronnenlijst

Deze bronnenlijst is als volgt opgebouwd:

1. Wet- en regelgeving

- 1.1. Unierecht
- 1.2. Internationaal en buitenland
- 1.3. Frankrijk
- 1.4. Nationaal
- 1.5. Soft law EG / EU
- 1.6. EU voorbereidende stukken
- 1.7. Nationale parlementaire stukken
- 1.8. Overig

2. Jurisprudentie

- 2.1. EHRM
- 2.2. HJEG / HJEU
- 2.3. Conclusies AG HJEG/HJEU
- 2.4. Frankrijk
- 2.5. Verenigde Staten
- 2.6. Hoge Raad
- 2.7. Conclusies A-G Hoge Raad
- 2.8. Afdeling Bestuursrechtspraak Raad van State
- 2.9. College van Beroep voor het bedrijfsleven
- 2.10. Gerechtshoven
- 2.11. Rechtbanken
- 2.12. Raad van Arbitrage in bouwgeschillen
- 2.13. Commissie van Aanbestedingsexperts
- 2.14. Overig

3. Literatuur

- 3.1. Dissertaties
- 3.2. Boeken en naslagwerken
- 3.3. Boekbijdragen
- 3.4. Preadviezen
- 3.5. Overig

4. Overige bronnen

Bronnen worden in alfabetische volgorde weergegeven.

1. Wet- en regelgeving

1.1 UNIERECHT

Handvest EU

Handvest van de grondrechten van de Europese Unie (*PbEU* 2012/C 326/02)

VEU

Geconsolideerde versie van het Verdrag betreffende de Europese Unie (*PbEU* 2016/ C 202/1)

VWEU

Geconsolideerde versie van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (*PbEU* 2016/ C 202/1)

Richtlijn 71/305/EEG

Richtlijn van de Raad 71/305/EEG van 26 juli 1971 betreffende de coördinatie van de procedures voor het plaatsen van overheidsopdrachten voor de uitvoering van werken (*PbEG* 1971, L 185/5)

Richtlijn 77/62/EEG

Richtlijn van de Raad 77/62/EEG van 21 december 1976 betreffende de coördinatie van de procedures voor het plaatsen van overheidsopdrachten voor leveringen (*PbEG* 1977, L 13/1)

Richtlijn 80/767/EEG

Richtlijn van de Raad 80/767/EEG van 22 juli 1980 tot aanpassing en aanvulling, voor wat bepaalde aanbestedende diensten betreft, van Richtlijn 77/62/EEG betreffende de coördinatie van de procedures voor het plaatsen van overheidsopdrachten voor leveringen (*PbEG* 1980, L 215/1)

Richtlijn 88/295/EEG

Richtlijn van de Raad 88/295/EEG van 22 maart 1988 tot wijziging van Richtlijn 77/62/EEG betreffende de coördinatie van de procedures voor het plaatsen van overheidsopdrachten voor leveringen, alsmede tot intrekking van sommige bepalingen van Richtlijn 80/767/EEG (*PbEG* 1988, L 127/1)

Richtlijn 89/440/EEG

Richtlijn van de Raad 89/440/EEG van 18 juli 1989 tot wijziging van Richtlijn 71/305/EEG betreffende de coördinatie van de procedures voor het plaatsen van overheidsopdrachten voor de uitvoering van werken (*PbEG* 1989, L 210/1)

Richtlijn 89/665/EEG

Richtlijn van de Raad 89/665/EEG van 21 december 1989 houdende de coördinatie van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen betreffende de toepassing van de beroepsprocedures inzake het plaatsen van overheidsopdrachten voor leveringen en voor de uitvoering van werken (*PbEG* 1989, L 395/33)

Richtlijn 90/531/EEG

Richtlijn van de Raad 90/531/EEG van 17 september 1990 betreffende de procedures voor het plaatsen van opdrachten in de sectoren water- en energievoorziening, vervoer en telecommunicatie (*PbEG* 1990, L 297/1)

Richtlijn 92/13/EEG

Richtlijn van de Raad 92/13/EEG van 25 februari 1992 tot coördinatie van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen betreffende de toepassing van de communautaire voorschriften inzake de procedures voor het plaatsen voor het plaatsen van opdrachten door diensten die werkzaam zijn in de sectoren water- en energievoorziening, vervoer en telecommunicatie (*PbEG* 1992, L 76/14)

Richtlijn 92/50/EEG

Richtlijn van de Raad 92/50/EEG van 18 juni 1992 betreffende de coördinatie van de procedures voor het plaatsen van overheidsopdrachten voor dienstverlening (*PbEG* 1992, L 209/1)

Richtlijn 93/36/EEG

Richtlijn van de Raad 93/36/EEG van 14 juni 1993 betreffende de coördinatie van de procedures voor het plaatsen van overheidsopdrachten voor leveringen (*PbEG* 1993, L 199/1)

Richtlijn 93/37/EEG

Richtlijn van de Raad 93/37/EEG van 14 juni 1993 betreffende de coördinatie van de procedures voor het plaatsen van overheidsopdrachten voor de uitvoering van werken (*PbEG* 1993, L 199/54)

Richtlijn 93/38/EEG

Richtlijn van de Raad 93/38/EEG van 14 juni 1993 houdende coördinatie van de procedures voor het plaatsen van opdrachten in de sectoren water- en energievoorziening, vervoer en telecommunicatie (*PbEG* 1993, L 199/84)

Richtlijn 2004/17/EG

Richtlijn van het Europees Parlement en de Raad 2004/17/EG van 31 maart 2004 houdende coördinatie van de procedures voor het plaatsen van opdrachten in de sectoren wateren energievoorziening, vervoer en postdiensten (*PbEU* 2004, L 134/1)

Richtlijn 2004/18/EG

Richtlijn van het Europees Parlement en de Raad 2004/18/EG van 31 maart 2004 betreffende de coördinatie van de procedures voor het plaatsen van overheidsopdrachten voor werken, leveringen en diensten (*PbEU* 2004, L 134/114)

Richtlin 2007/66/EG

Richtlijn van het Europees Parlement en de Raad 2007/66/EG van 11 december 2007 tot wijziging van de Richtlijnen 89/665/EEG en 92/13/EEG van de Raad met betrekking tot de verhoging van de doeltreffendheid van de beroepsprocedures inzake het plaatsen van overheidsopdrachten (*PbEU* 2007, L 335/31)

Richtlijn 2009/81/EG

Richtlijn van het Europees Parlement en de Raad 2009/81/EG van 13 juli 2009 betreffende de coördinatie van de procedures voor het plaatsen door aanbestedende diensten van bepaalde opdrachten voor werken, leveringen en diensten op defensie- en veiligheidsgebied, en tot wijziging van Richtlijnen 2004/17/EG en 2004/18/EG (*PbEU* 2009, L 216/76)

Richtlijn 2014/23/EU

Richtlijn van het Europees Parlement en de Raad 2014/23/EU van 26 februari 2014 betreffende het plaatsen van concessieovereenkomsten (*PbEU* 2014, L 94/1)

Richtlijn 2014/24/EU

Richtlijn van het Europees Parlement en de Raad 2014/24/EU van 26 februari 2014 betreffende het plaatsen van overheidsopdrachten en tot intrekking van Richtlijn 2004/18/EG (*PbEU* 2014, L 94/65)

Richtlijn 2014/25/EU

Richtlijn van het Europees Parlement en de Raad 2014/25/EU van 26 februari 2014 betreffende het plaatsen van opdrachten in de sectoren water- en energievoorziening, vervoer en postdiensten en houdende intrekking van Richtlijn 2004/17/EG (*PbEU* 2014, L 94/243)

Richtlijn 2016/943/EU

Richtlijn 2016/943 van het Europees Parlement en de Raad van 8 juni 2016 betreffende de bescherming van niet-openbaar gemaakte knowhow en bedrijfsinformatie (bedrijfsgeheimen) tegen het onrechtmatig verkrijgen, gebruiken en openbaar maken daarvan (*PbEU* 2016, L 157/1)

Richtlijn 2019/1023/EU

Richtlijn (EU) 2019/1023 van het Europees Parlement en de Raad van 20 juni 2019 betreffende preventieve herstructureringsstelsels, betreffende kwijtschelding van schuld en beroepsverboden, en betreffende maatregelen ter verhoging van de efficiëntie van procedures inzake herstructurering, insolventie en kwijtschelding van schuld, en tot wijziging van Richtlijn (EU) 2017/1132 (Richtlijn betreffende herstructurering en insolventie) (*PbEU* 2019, L 172/18)

Richtlijn 2019/1024/EU

Richtlijn 2019/1024 van het Europees Parlement en de Raad van 20 juni 2019 inzake open data en het hergebruik van overheidsinformatie (*PbEU* 2019, L 172/56)

Verordening 1/2003/EG

Verordening nr. 1/2003 van de Raad van 16 december 2002 betreffende de uitvoering van de mededingingsregels van de artikelen 81 en 82 van het Verdrag (*PbEG* 2003, L 1/1)

Verordening 773/2004/EG

Verordening nr. 773/2004 van de Commissie van 7 april 2004 betreffende procedures van de Commissie op grond van de artikelen 81 en 82 van het Verdrag (*PbEG* 2004, L 123/18)

Verordening 139/2004/EG

Verordening nr. 139/2004 van de Raad van 20 januari 2004 betreffende de controle op concentraties van ondernemingen (*PbEG* 2004, L 24/1)

Verordening 1370/2007/EG

Verordening (EG) nr. 1370/2007 van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 betreffende het openbaar personenvervoer per spoor en over de weg en tot intrekking van Verordening (EEG) nr. 1191/69 van de Raad en Verordening (EEG) nr. 1107/70 van de Raad (*PbEU* 2007 L 315/1), zoals gewijzigd via Verordening (EU) 2016/2338 van het Europees Parlement en de Raad van 14 december 2016 tot wijziging van Verordening (EG) nr. 1370/2007, met betrekking tot de openstelling van de markt voor het binnenlands personenvervoer per spoor (*PbEU* 2016, L 354/22)

Verordening 2016/679/EU

Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (*PbEU* 2016, L 119/1)

Verordening 2019/1828/EU

Gedelegeerde verordening 2019/1828 van de Commissie van 30 oktober 2019 tot wijziging van Richtlijn 2014/24/EU van het Europees Parlement en de Raad wat de drempels betreft voor overheidsopdrachten voor leveringen, diensten en werken, en prijsvragen (*PbEU* 2019, L 279/25)

1.2 INTERNATIONAAL EN BUITENLAND

Agreement on government procurement (GPA) 1979

Agreement on government procurement (GPA) 1988

Agreement on government procurement (GPA) 1994

Agreement on government procurement (GPA) 2012

Overeenkomst inzake de handelsaspecten van de intellectuele eigendom (TRIPs-verdrag), zoals geraadpleegd via wto.org.

UNCITRAL model law on Procurement of Goods, Construction and Services 1994

UNCITRAL model law on Public Procurement 2011

Verdrag der Verenigde Naties inzake internationale koopovereenkomsten betreffende roerende zaken (Weens Koopverdrag), zoals geraadpleegd op wetten.overheid.nl

Worldbank-guidelines on procurement of goods, works, and non-consulting services under IBRD Loans and IDA Credits & Grants 2011 (rev. 2014)

1.3 FRANKRIJK

Code Civil

Code de la commande publique
Code de la consommation
Code de Justice administrative
Code des marchés publics
Décret n°92-1310 du 15 décembre 1992 portant simplification du code des marchés publics
Décret n° 2008-1355 du 19 décembre 2008 de mise en œuvre du plan de relance économique dans les marchés publics
Loi n° 2020-1525 du 7 décembre 2020 d'accélération et de simplification de l'action publique

Alle beschikbaar via <https://www.legifrance.gouv.fr/>

1.4 NATIONAAL

Aanbestedingswet

Beleidsregel van de Minister van Economische Zaken van 4 juli 2014 met betrekking tot het opleggen van bestuurlijke boetes door de ACM inclusief toelichting, *Stcr.* 15 juli 2014, nr. 19776

Besluit Personenvervoer 2000

Boek 3 BW
Boek 6 BW
Boek 7 BW
Faillissementswet, zoals gewijzigd via de Wet Homologatie Onderhands Akkoord
Gids Proportionaliteit (versies 2020 en 2022)
Wet algemene bepalingen
Wet Naleving Europese regelgeving publieke entiteiten
Wet Personenvervoer 2000
Wetboek van burgerlijke rechtsvordering
Gemeentewet
Provinciewet
Uniform Aanbestedingsreglement EG 1991
Uniform Aanbestedingsreglement EG 2001

1.5 SOFT LAW EG / EU

Europese Commissie 2000

Interpretatieve mededeling van 29 april 2000 van de Europese Commissie over concessieovereenkomsten, PbEG 2000/C 121/02

Groenboek PPS 2004

Groenboek over publiek-private samenwerking en het gemeenschapsrecht inzake overheidsopdrachten en concessieovereenkomsten van 30 april 2004, COM(2004) 327

Handleiding werken 1997

N.N. *Overheidsopdrachten in de Europese Unie, Handleiding voorschriften van de Gemeenschap inzake overheidsopdrachten voor de uitvoering van werken buiten de sectoren water- en energievoorziening, vervoer en telecommunicatie, richtlijn 93/37/EEG*, Luxemburg, Europese Commissie 1997.

Handleiding diensten 1997

N.N. *Overheidsopdrachten in de Europese Unie, Handleiding voorschriften van de Gemeenschap inzake overheidsopdrachten voor de uitvoering van dienstverlening buiten de sectoren water- en energievoorziening, vervoer en telecommunicatie, richtlijn 92/50/EEG*, Luxemburg, Europese Commissie 1997.

Handleiding leveringen 1997

N.N. *Overheidsopdrachten in de Europese Unie, Handleiding voorschriften van de Gemeenschap inzake overheidsopdrachten voor de uitvoering van leveringen buiten de sectoren water- en energievoorziening, vervoer en telecommunicatie, richtlijn 93/36/EEG*, Luxemburg, Europese Commissie 1997.

Interpretatieve Mededeling concessieovereenkomsten 2000

N.N., *Interpretatieve mededeling van de Commissie over concessieovereenkomsten in het communautaire recht*, C 121/02 van 29 april 2000

Mededeling Europese Commissie 1997

N.N. *Overheidsopdrachten in de Europese Unie, Handleiding voorschriften van de Gemeenschap inzake overheidsopdrachten voor de uitvoering van werken buiten de sectoren water- en energievoorziening, vervoer en telecommunicatie, richtlijn 93/37/EEG*, Luxemburg, Europese Commissie 1997, p. 25, § 3.3.1

Mededeling Europese Commissie 1997a

N.N. *Overheidsopdrachten in de Europese Unie, Handleiding voorschriften van de Gemeenschap inzake overheidsopdrachten voor de uitvoering van dienstverlening buiten de sectoren water- en energievoorziening, vervoer en telecommunicatie, richtlijn 92/50/EEG*, Luxemburg, Europese Commissie 1997

Mededeling Europese Commissie 1997b

N.N. Overheidsopdrachten in de Europese Unie, *Handleiding voorschriften van de Gemeenschap inzake overheidsopdrachten voor de uitvoering van leveringen buiten de sectoren water- en energievoorziening, vervoer en telecommunicatie*, richtlijn 93/36/EEG, Luxemburg, Europese Commissie 1997.

Mededeling EC inzake succesvolle overheidsopdrachten in en voor Europa 2017

Mededeling Europese Commissie inzake succesvolle overheidsopdrachten in en voor Europa, Brussel 3 oktober 2017, COM (2017) 572 final

Richtsnoeren art 101 VWEU 2011

Richtsnoeren inzake de toepasselijkheid van artikel 101 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie op horizontale samenwerkingsovereenkomsten, *PbEU* 2011/C 11/01 van 14 januari 2011

Verklaring Richtlijn 71/305/EEG 1989

Verklaring ad artikel 5 lid 4 van Richtlijn 71/305/EEG, *PbEG* van 21 juli 1989 (L 210/22);

Verklaring Richtlijn 90/531/EEG 1990

Verklaring ad artikel 15 van Richtlijn 90/531/EEG, *PbEG* van 29 oktober 1990 (L 297/48);

Verklaring Richtlijn 93/37/EEG 1994

Verklaring ad artikel 7 lid 4 Richtlijn 93/37/EEG en verklaring artikel 20 Richtlijn 93/38/EEG, *PbEG* 30 april 1994 (L 111/114)

1.6 EU VOORBEREIDENDE STUKKEN

Advies Comité van de Regio's 2012

Advies van het Comité van de Regio's - Pakket overheidsopdrachten (*PbEU* 2012, C 391/49)

Advies Comité van de Regio's 2017

Advies van het Europees Comité van de Regio's over het pakket maatregelen inzake overheidsopdrachten, *PbEU* 25 oktober 2018, C 387/37

Advies Europees Economisch en Sociaal Comité 2017

Advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité inzake diverse mededelingen van de Europese Commissie, 532e zitting van het EESC, 14 februari 2018 - 15 februari 2018, PbEU 28 juni 2018, C 227/45.

Commissievoorstel 1964

Proposition de la Commission concernant une première directive portant coordination des procédures de passation des marchés publics de travaux, Bruxelles, le 23 juin 1964, COM(64)233, Vol. 1964/0051. Online te raadplegen via: http://publications.europa.eu/resource/cellar/3764e06a-ae74-4172-bd68-55dd2f12447d.0001.01/DOC_1 [laatst bezocht op 11 november 2021]

Commission non paper 2012 cluster 1

Commission *non paper* van 20 januari 2012, nr. 5366/12, cluster 1, No Cion prop.: 18966/11 MAP 10 MI 686, interinstitutional file 2011/0438

Commission non paper 2012 cluster 8

Commission non-paper on Cluster 8 of the proposal for a Directive on public procurement, interinstitutional file 2011/0438 (COD), nr. 11266/12 of 14 June 2012

Compromisvoorstel 24 juli 2012

Proposal for a Directive of the European Parliament and of the Council on public Procurement - Presidency compromise text/Consolidated version 24 juli 2012, Interinstitutional File 2011/0438 (COD) nr. 12878/12

Compromisvoorstel 2 oktober 2012

Proposal for a Directive of the European Parliament and of the Council on public Procurement - Presidency compromise text/Consolidated version 2 oktober 2012, Interinstitutional File 2011/0438 (COD), nr. 14418/12

Compromisvoorstel 6 juni 2013

Proposal for a Directive of the European Parliament and of the Council on public Procurement - Presidency compromise text/Consolidated version 6 juni 2013, Interinstitutional file 2011/0438 (COD), nr. 10580/13

Compromisvoorstel 14 juni 2013

Proposal for a Directive of the European Parliament and of the Council on public Procurement - Presidency compromise text/Consolidated version 14 juni 2013, Interinstitutional File 2011/0438 (COD), nr. 11048/13

Groenboek 2011

Groenboek betreffende de modernisering van het EU-beleid inzake overheidsopdrachten, Brussel 27.01.2011, COM(2011) 15 def.

Resolutie Europees Parlement 2018

Resolutie van het Europees Parlement van 4 oktober 2018 over het pakket strategie inzake overheidsopdrachten, nr. 2017/2278(INI), PbEU 13 januari 2020, C 11/28

Richtlijnvoorstel 2011

Voorstel voor een Richtlijn betreffende het gunnen van overheidsopdrachten, Brussel 20.12.2011, COM(2011) 896 def.

Tarabella 2012

M. Tarabella, draft report on the proposal for a directive of the European Parliament and of the Council on public procurement, amendments 1352 - 1593 ((COM(2011)0896 - C7-0006/2012 - 2011/0438(COD)) 12 juli 2012

Tarabella 2013

M. Tarabella, report on the proposal for a directive of the European Parliament and of the Council on public procurement (COM(2011)0896 - C7-0006/2012 - 2011/0438(COD)), A7-0007/2013 van 11 januari 2013

1.7 NATIONALE PARLEMENTAIRE STUKKEN

Amendement Koppejan op het wetsvoorstel voor een nieuwe Aanbestedingswet, TK 2011-2012, 32440, nr. 46

Brief van minister Dekker voor Rechtsbescherming inzake het voornemen tot publicatie van een consultatieversie voor een Mediationwet, TK 2019-2020, 35300 VI, nr. 102

Brief van minister Verhagen van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie inzake de concept kabinetsreactie op het Groenboek 2011, TK 2010-2011, 31144, nr. 8, inclusief bijlage.

Brief van minister Zijlstra van Buitenlandse Zaken inzake informatievoorziening over nieuwe Commissievoorstellen 10 november 2017, fiche 6: verbetering van de aanbestedingspraktijk in Europa, TK 2017 - 2018, 22112, nr. 2426

Brief van staatssecretaris Keijzer van Economische Zaken en Klimaat van 12 februari 2021 over de wijziging van de Gids Proportionaliteit met betrekking tot rechtsverwerkingsclausules, TK 2020-2021, 32440, nr. 115

Brief van staatssecretaris Keijzer van Economische Zaken en Klimaat 25 mei 2021, TK 2020-2021, 34252, nr. 22

Gewijzigde memorie van toelichting op Voorstel van wet van de leden Snels en Van Weyenberg tot wijziging van het voorstel van wet van de leden Snels en Van Weyenberg houdende regels over de toegankelijkheid van informatie van publiek belang (Wet open overheid), TK 2019-2020, 35 112, nr. 9

Memorie van Antwoord NBW6, TK 1975-1976, 7729, nrs. 6-7

Memorie van antwoord II Parlementaire Geschiedenis van het nieuwe Burgerlijk Wetboek, Boek 6 in: C.J. van Zeben, J.W. du Pon & M.M. Olthof (red.), *Parlementaire Geschiedenis van het nieuwe Burgerlijk Wetboek. Boek 6, Algemeen gedeelte van het verbintenissenrecht*, Deventer: Kluwer 1981

Memorie van Antwoord op het wetsvoorstel voor een nieuwe Aanbestedingswet, EK, 2011-2012, 32 440, C

Memorie van toelichting, Parl. Gesch. BW Inv. 3, 5 en 6 Boek 6 in: W.H.M. Ree-huis & E.E. Slob, *Parlementaire Geschiedenis van het nieuwe Burgerlijk Wetboek, Invoering Boeken 3, 5 en 6. Boek 6, Algemeen gedeelte van het verbintenissenrecht*, Deventer: Kluwer 1990

Memorie van toelichting op het wetsvoorstel tot implementatie van de rechtsbeschermingsrichtlijnen aanbesteden (Wet implementatie rechtsbeschermingsrichtlijnen aanbesteden), TK 2008-2009, 32027, nr. 3

Memorie van toelichting op het wetsvoorstel voor een nieuwe Aanbestedingswet, TK 2009-2010, 32440, nr. 3

Memorie van toelichting op het wetsvoorstel tot wijziging van de Aanbestedingswet 2012 in verband met de implementatie van aanbestedingsrichtlijnen 2014/23/EU, 2014/24/EU en 2014/25/EU, TK 2015-2016, 34 329, nr. 3

Memorie van toelichting op het wetsvoorstel tot wijziging van de Faillissementswet in verband met de invoering van de mogelijkheid tot homologatie van een onderhands akkoord (Wet homologatie onderhands akkoord), TK 2018-2019, 35249, nr. 3

Nota naar aanleiding van het verslag op het wetsvoorstel Wet Naleving Europese regelgeving publieke entiteiten, TK 2009-2010, 32 157, nr. 6

Nota van wijziging op het wetsvoorstel voor een nieuwe Aanbestedingswet, TK, 2010-2011, 32 440, nr. 11

Toelichting Meijers in: C.J. van Zeben, J.W. du Pon & M.M. Olthof (red.), *Parlementaire Geschiedenis van het nieuwe Burgerlijk Wetboek. Boek 6, Algemeen gedeelte van het verbintenissenrecht*, Deventer: Kluwer 1981

Verslag algemene beraadslaging d.d. 1 februari 2012 inzake het wetsvoorstel voor een nieuwe Aanbestedingswet, TK 48-4-7 t/m 49-7-46

Verslag van een algemeen overleg inzake o.a. het EU-voorstel d.d. 2 februari 2011 inzake het Groenboek Modernisering Europese markt voor overheidsopdrachten, TK 2010-2011, 31144, nr. 9

Verslag van het plenair debat Tweede Kamer 9 maart 2016 inzake de wijziging van de Aanbestedingswet 2012, TK 62-10-1 t/m TK 62-12-20

Verslag van een schriftelijk overleg over het wetsvoorstel Aanvulling van titel 7.1 (Koop en ruil) van het nieuwe Burgerlijk Wetboek met bepalingen inzake de koop van onroerende zaken alsmede vaststelling en invoering van titel 7.12 (Aan-neming van werk, TK 2000-2001, 23 095, nr. 10, p. 35

Verslag van een schriftelijk overleg vastgesteld op 5 april 2017 inzake o.a. vragen en antwoorden op de brief van 8 maart 2017 over het verslag van de Raad voor Concurrentievermogen van 20 februari 2017, TK 2016-2017, 21 501-30, nr. 395

Verslag van een schriftelijk overleg 1 november 2019 over het Ontwerpbesluit wijziging Aanbestedingsbesluit in verband met wijziging Gids Proportionaliteit, TK 2019-2020, 32440, nr. 114

1.8 OVERIG

UNIDROIT principles of international commercial contracts 2016

Draft Common Frame of Reference

Principles European Contract Law

Principles of European Law on Service Contracts

Uniforme Administratieve Voorwaarden voor Geïntegreerde Contractvormen 2005, Ede: CROW 2005

Uniforme Administratieve Voorwaarden voor de uitvoering van werken en van technische installatiewerken 2012

2. Jurisprudentie

2.1 EHRM

EHRM 9 december 1994, nr. 13427/87 (*Raffineries grecques Stran et Stratis Andreadis c. Grèce*)

2.2 HJEG / HJEU

HvJ EGKS 12 juli 1957, zaak 7/56 en 3 t/m 7/57 (*Algera*)
HJEG 6 oktober 1982, zaak 283/81 (*CILFIT*)
HJEG 24 juni 1986, zaak 53/85 (*Akzo*)
HJEG 13 november 1990, C-106/89 (*Marleasing*)
HJEG 18 maart 1992, C-24/91 (*Commissie/Spanje*)
HJEG 22 juni 1993, C-243/89 (*Storebaelt*)
HJEG 14 april 1994, C-389/92 (*Ballast Nedam I*)
HJEG 18 mei 1995, C-57/94 (*Commissie/Italië*)
HJEG 28 mei 1995, C-7/95 (*John Deere*)
HJEG 28 maart 1996, C-318/94 (*Commissie/Duitsland*)
HJEG 25 april 1996, C-87/94 (*Waalse bussen*)
HJEG 24 september 1996, T-485/93 (*Dreyfus/Commissie*)
HJEG 19 november 1998, C-162/97 (*Nilsson*)
HJEG 5 oktober 1999, C-240/97 (*Spanje/Commissie*)
HJEG 5 oktober 2000, C-337/98 (*Rennes*)
HJEG 7 december 2000, C-324/98 (*Telaustria*)
HJEG 18 oktober 2001, C-19/00 (*SLAC*)
HJEG 18 juni 2002, C-92/00 (*HI*)
HJEG 27 september 2002, T-211/02 (*Tideland*)
HJEG 14 november 2002, C-411/00 (*Felix Swoboda*)
HJEG 12 december 2002, C-470/99 (*Universale Bau*)
HJEG 23 januari 2003, C-57/01 (*Makedoniki Metro*)
HJEG 10 april 2003, C-20/01 en C-28/01 (*Commissie/Duitsland*)
HJEG 10 april 2003, C-167/99 (*Europees Parlement/SERS*)
HJEG 16 oktober 2003, C-244/02 (*Kauppatalo Hansel Oy*)
HJEG 4 december 2003, C-448/01 (*Wienstrom*)
HJEG 19 april 2004, C-496/99 P (*Succhi di Frutta*)
HJEG 14 september 2004, C-385/02 (*Commissie/Italië*)
HJEG 14 oktober 2004, C-340/02 (*Commissie/Frankrijk*)
HJEG 18 november 2004, C-126/03 (*Commissie/Duitsland*)
HJEG 11 januari 2005, C-26/03 (*Stadt Halle*)
HJEG 13 januari 2005, C-84/03 (*Commissie/Spanje*)
HJEG 3 maart 2005, C-21/03 en C-34/03 (*Fabricom*)
HJEG 2 juni 2005, C-394/02 (*Commissie/Griekenland*)

HJEG 2 juni 2005, C-15/04 (*Koppensteiner*)
 HJEG 27 oktober 2005, C-187/04 en C-188/04 (*Commissie/Italië*)
 HJEG 10 november 2005, C-29/04 (*Mödling*)
 HJEG 24 november 2005, C-331/04 (*ATI EAC*)
 HJEG 6 april 2006, C-410/04 (*ANAV/Comune di Bari*)
 HJEU 20 juli 2006, T-114/06 R (*Globe SA*)
 HJEG 20 april 2007, C-189/06 P (*TEA-CEGOS*)
 HJEU 21 juni 2007, C-158/06 (*Stichting ROM-projecten*)
 HJEG 18 juli 2007, C-503/04 (*Commissie/Duitsland*)
 HJEG 12 september 2007, T-239/04 en T-323/04 (*Brandt*)
 HJEG 13 september 2007, C-260/04 (*UNIRE*)
 HJEG 24 januari 2008, C-532/06 (*Lianakis*)
 HJEG 31 januari 2008, C-380/05 (*Centro Europa*)
 HJEG 14 februari 2008, C-450/06 (*Varec*)
 HJEU 12 maart 2008, T-345/03 (*European Dynamics/Europese Commissie*)
 HJEG 8 april 2008, C-337/05 (*Commissie/Italië*)
 HJEG 19 juni 2008, C-454/06 (*Presstext*)
 HJEG 17 juli 2008, C-347/06 (*ASM Brescia*)
 HJEG 10 september 2008, T-59/05 (*European Dynamics*)
 HJEG 4 juni 2009, C-250/07 (*Commissie/Griekenland*)
 HJEU 4 juni 2009, C-8/08 (*Telecom operators/NMA*)
 HJEG 9 september 2009, T-437/05 (*Brinks*)
 HJEG 10 september 2009, C-573/07 (*Sea Srl*)
 HJEG 15 oktober 2009, C-196/08 (*Acoset*)
 HJEU 10 december 2009, C-299/08 (*Commissie/Frankrijk*)
 HJEU 10 december 2009, T-195/08 (*Antwerpse Bouwwerken*)
 HJEU 19 maart 2010, T-50/05 (*European Dynamics*)
 HJEU 25 maart 2010, C-451/08 (*Helmüt Muller*)
 HJEU 13 april 2010, C-91/08 (*Wall AG*)
 HJEU 22 april 2010, C-423/07 (*Commissie/Spanje*)
 HJEU 29 april 2010, C-160/08 (*Commissie/Duitsland*)
 HJEU 20 mei 2010, C-434/08 (*Harms/Heidinga*)
 HJEU 3 juni 2010, C-203/08 (*Sporting Exchange*)
 HJEU 29 juni 2010, C-441/07 P (*Alrosa*)
 HJEU 30 september 2010, C-314/09 (*Strabag*)
 HJEU 18 november 2010, C-226/09 (*Commissie/Ierland*)
 HJEU 22 december 2010, C-215/09 (*Mehiläinen Oy*)
 HJEU 9 juni 2011, C-401/99 P (*European Dynamics*)
 HJEU 13 juli 2011, T-81/09 (*Commissie/Griekenland*)
 HJEU 20 september 2011, T-461/08 (*European Dynamics/EIB*)
 HJEU 27 oktober 2011, C-601/10 (*Commissie/Griekenland*)
 HJEU 9 november 2011, T-170/10 en T-340/10 (*CTG Luxembourg PSF*)
 HJEU 21 december 2011, C-465/10 (*Indre*)
 HJEU 16 februari 2012, C-72/10 en C-77/10 (*Costa en Cifone*)
 HJEU 29 maart 2012, C-599/10 (*SAG*)
 HJEU 10 mei 2012, C-368/10 (*Koffiebonen*)

HJEU 10 oktober 2012, T-183/10 (*Sviluppo Globale GEIE*)
HJEU 25 oktober 2012, T-216/09 (*Astrim*)
HJEU 12 december 2012, T-457/07 (*European Dynamics*)
HJEU 22 januari 2013, C-283/11 (*Sky Österreich*)
HJEU 31 januari 2013, T-235/11 (*Spanje/Commissie*)
HJEU 31 januari 2013, T-540/10 (*Spanje/Commissie*)
HJEU 20 maart 2013, T-415/10 (*Nexans France/ITER*)
HJEU 29 mei 2013, T-384/10 (*Spanje/Commissie*)
HJEU 4 juli 2013, C-100/12 (*Fastweb I*)
HJEU 11 juli 2013, C-576/10 (*Doornakkers*)
HJEU 10 oktober 2013, C-336/12 (*Manova*)
HJEU 16 oktober 2013, T-457/10 (*European Dynamics*)
HJEU 16 oktober 2013, T-474/10 (*European Dynamics*)
HJEU 22 oktober 2013, C-105/12 t/m C-107/12 (*Staat/Essent c.s.*)
HJEU 7 november 2013, C-313/12 (*Giuseppa Romeo*)
HJEU 14 november 2013, C-221/12 (*Belgacom*)
HJEU 5 december 2013, C-561/12 (*Nordecon*)
HJEU 8 mei 2014, C-161/13 (*Idrodinamica*)
HJEU 23 mei 2014, T-553/11 (*European Dynamics*)
HJEU 11 juni 2014, T-4/13 (*Communicaid*)
HJEU 4 september 2014, C-192/13 P en C-197/13 P (*Spanje/Commissie*)
HJEU 11 september 2014, C-19/13 (*Fastweb II*)
HJEU 26 september 2014, T-222/13 (*B&S Europe*)
HJEU 6 november 2014, C-42/13 (*Cartiera dell'Adda*)
HJEU 19 november 2014, T-40/12 en T-183/12 (*European Dynamics*)
HJEU 11 december 2014, C-440/13 (*Croce Amica*)
HJEU 11 december 2014, C-113/13 (*Spezzino*)
HJEU 18 december 2014, C-568/13 (*Data Medical*)
HJEU 12 maart 2015, C-538/13 (*eVigilo*)
HJEU 19 maart 2015, C-286/13 P (*Dole Food/Commissie*)
HJEU 24 maart 2015, T-383/14 R (*Europower*)
HJEU 26 maart 2015, C-601/13 (*Ambisig*)
HJEU 16 april 2015, C-278/14 (*Enterprise Focused Solutions*)
HJEU 8 juli 2015, T-536/11 (*European Dynamics*)
HJEU 7 oktober 2015, T-299/11 (*European Dynamics*)
HJEU 8 oktober 2015, T-90/14 (*Secolux*)
HJEU 29 oktober 2015, T-126/13 (*Direct Way*)
HJEU 26 november 2015, C-166/14 (*MedEval*)
HJEU 17 december 2015, C-25/14 en C-26/14 (*Unis*)
HJEU 21 januari 2016, C-74/14 (*Eturas c.s./Aviaeuropa c.s.*)
HJEU 28 januari 2016, C-50/14 (*CASTA*)
HJEU 27 april 2016, T-556/11 (*European Dynamics/EUIPO*)
HJEU 24 mei 2016, C-396/14 (*MT Højgaard A/S*)
HJEU 2 juni 2016, C-27/15 (*Pizzo*)
HJEU 28 juni 2016, T-652/14 (*Steelcase*)
HJEU 14 juli 2016, C-458/14 en C-67/15 (*Promoimpresa*)

HJEU 14 juli 2016, C-6/15 (*TNS Dimarso*)
 HJEU 14 juli 2016, C-406/14 (*Wrocław*)
 HJEU 7 september 2016, C-549/14 (*Finn Frogne*)
 HJEU 15 september 2016, T-481/14 (*European Dynamics/EIT*)
 HJEU 27 oktober 2016, C-292/15 (*Hörmann Reisen*)
 HJEU 27 oktober 2016, C-613/14 (*James Elliott*)
 HJEU 10 november 2016, C-140/16 (*Edra*)
 HJEU 10 november 2016, C-162/16 (*Spinosa*)
 HJEU 21 december 2016, C-51/15 (*Remondis*)
 HJEU 26 januari 2017, T-700/14 (*TV1/Commissie*)
 HJEU 5 april 2017, C-298/15 (*Borta*)
 HJEU 5 april 2017, C-391/15 (*Marina*)
 HJEU 4 mei 2017, C-387/14 (*Esaprojekt*)
 HJEU 11 mei 2017, C-131/16 (*Archus*)
 HJEU 18 mei 2017, T-163/16 (*Reiswolf*)
 HJEU 22 juni 2017, C-49/16 (*Unibet*)
 HJEU 13 juli 2017, C-35/17 (*Saferoad*)
 HJEU 14 september 2017, C-223/16 (*Casertana*)
 HJEU 10 oktober 2017, T-281/16 R (*Solelec*)
 HJEU 9 november 2017, C-227/16 (*Arts/Alpuro*)
 HJEU 10 november 2017, T-668/15 (*Jema Energy*)
 HJEU 20 december 2017, C-277/16 (*Polkomtel*)
 HJEU 20 december 2017, C-677/15 P (*European Dynamics*)
 HJEU 8 februari 2018, C-144/17 (*Lloyds of London*)
 HJEU 28 februari 2018, C-523/16 en C-536/16 (*MA.T.I.SUD*)
 HJEU 6 maart 2018, C-284/16 (*Slowakije/Achmea*)
 HJEU 20 maart 2018, C-187/16 (*Commissie/Oostenrijk*)
 HJEU 22 maart 2018, T-540/15 (*De Capitani*)
 HJEU 19 april 2018, C-152/17 (*Consorzio & Catania*)
 HJEU 3 mei 2018, C-376/16 P (*EUIPO/European Dynamics*)
 HJEU 16 mei 2018, T-206/17 (*Argus Security*)
 HJEU 17 mei 2018, C-531/16 (*Ecoservice*)
 HJEU 19 juni 2018, C-15/16 (*Baumeister*)
 HJEU 11 juli 2018, T-643/13 (*Rogesa*)
 HJEU 13 september 2018, C-594/16 (*Enzo Buccioni*)
 HJEU 20 september 2018, C-546/16 (*Montte*)
 HJEU 4 oktober 2018, T-914/16 (*Proof IT*)
 HJEU 16 oktober 2018, T-10/17 (*Proof IT*)
 HJEU 25 oktober 2018, C-413/17 (*Roche*)
 HJEU 19 december 2018, C-216/17 (*Antitrust*)
 HJEU 17 januari 2019, T-117/17 (*Proximus*)
 HJEU 5 maart 2019, C-349/17 (*Eesti Pagar*)
 HJEU 13 maart 2019, C-647/17 (*Skatteverket*)
 HJEU 4 april 2019, C-699/17 (*Allianz*)
 HJEU 9 april 2019, T-182/15 (*Sopra Steria*)
 HJEU 2 mei 2019, C-309/18 (*Lavorgna*)

HJEU 11 juli 2019, C-697/17 (*Telecom Italia*)
HJEU 18 september 2019, C-526/17 (*Commissie/Italië*)
HJEU 26 september 2019, C-63/18 (*Vitali*)
HJEU 3 oktober 2019, C-267/18 (*Delta*)
HJEU 3 oktober 2019, C-285/18 (*Irgita*)
HJEU 7 november 2019, C-687/17 P (*Aanbestedingskalender BV*)
HJEU 27 november 2019, C-402/18 (*Tedeschi*)
HJEU 30 januari 2020, C-395/18 (*Tim Spa*)
HJEU 6 februari 2020, C-11/19 (*Azienda*)
HJEU 6 februari 2020, C-89/19 tot en met C-91/19 (*Rieco*)
HJEU 26 maart 2020, C-496/18 en C-497/18 (*Hungeod*)
HJEU 14 mei 2020, C-263/19 (*T-Systems*)
HJEU 28 mei 2020, C-796/18 (*ISE*)
HJEU 11 juni 2020, C-472/19 (*Vert Marine*)
HJEU 9 december 2020, T-714/18 (*Adraces*)
HJEU 14 januari 2021, C-387/19 (*RTS Infra*)
HJEU 21 april 2021, T-525/19 (*Intering*)
HJEU 3 juni 2021, C-210/20 (*Rad Service*)
HJEU 17 juni 2021, C-23/20 (*Simonsen & Weel*)
HJEU 14 juli 2021, T-185/19 (*Public.Resource.Org*)
HJEU 2 september 2021, C-721/19 en C-722/19 (*Sisal*)
HJEU 7 september 2021, C-927/19 (*Ecoservice*)
HJEU 15 september 2021, T-24/19 (*INC Spa*)
HJEU 6 oktober 2021, T-404/20 (*Global Translation*)
HJEU 3 februari 2022, C-461/20 (*Advania*)
HJEU 12 mei 2022, C-719/20 (*Comune di Lerici*)
HJEU 16 juni 2022, C-376/21 (*Obshtina Razlog*)
HJEU 14 juli 2022, C-274/21 en C-275/21 (*EPIC Financial Consulting*)

2.3 CONCLUSIES AG HJEG/HJEU

Conclusie A-G Jacobs 23 maart 2000, C-337/98 (*Rennes*)
Conclusie A-G Stix-Hackl 11 januari 2005, C-265/03 (*Igor Simutenkov*)
Conclusie A-G Jacobs 2 juni 2005, C-525/03 (*Commissie/Italië*)
Conclusie A-G Stix Hackl 12 januari 2006, C-340/04 (*Carbotermo*)
Conclusie A-G Sharpston 7 juni 2007, C-241/06 (*Lämmerzahl*)
Conclusie A-G Kokott 13 maart 2008, C-454/06 (*Presstext*)
Conclusie A-G Poiares Maduro 17 december 2008, C-250/07 (*Commissie/Griekenland*)
Conclusie A-G Kokott 17 september 2009, C-441/07 P (*Alrosa*)
Conclusie A-G Bot 27 oktober 2009, C-91/08 (*Wall AG*)
Conclusie A-G Mengozzi 17 november 2009, C-451/08 (*Helmüt Muller*)
Conclusie A-G Mazak 23 februari 2010, C-64/08 (*Engelmann*)
Conclusie A-G Bot 10 april 2014, C-19/13 (*Fastweb II*)
Conclusie A-G Sanchez-Bordona 21 januari 2016, C-27/15 (*Pizzo*)

Conclusie A-G Szpunar 21 juli 2016, C-162/15 P (*Evonik GmbH*)
 Conclusie A-G Tanchev 7 februari 2018, C-681/16 (*Pfizer*)
 Conclusie A-G Sharpston 21 maart 2019, C-526/17 (*Commissie/Italië*)
 Conclusie A-G Sanchez-Bordona 8 mei 2019, C-267/18 (*Delta*)
 Conclusie A-G Bobek 21 november 2019, C-496/18 en C-497/18 (*Hungeod*)
 Conclusie A-G Sanchez-Bordona 15 april 2021, C-927/19 (*Ecoservice*)
 Conclusie A-G Saugmandsgaard Øe 9 september 2021, C-461/20 (*Advania*)

2.4 FRANKRIJK

Conseil d'Etat 10 januari 1902, nr. 94624
 Conseil d'Etat 22 november 1907, *Rec. 849*
 Conseil d'Etat 11 maart 1910, nr. 16178
 Conseil d'État 17 februari 1978, nr. 99193
 Conseil d'État 27 oktober 1978, nr. 05722
 Conseil d'État 14 maart 1980, nr. 03417
 Conseil d'État 2 februari 1983, nr. 34027
 Conseil d'Etat 29 april 1983, nr. 19798
 Conseil d'Etat 16 november 1983, nr. 22284
 Conseil d'Etat 6 mei 1985, nrs. 41589 en 41699
 Conseil d'Etat 12 maart 1999, nr. 171293
 Conseil d'Etat 30 juli 2003, nr. 223445
 Conseil d'État 9 februari 2004, nr. 259369
 Conseil d'État 15 juni 2007, nr. 299391
 Conseil d'État 11 juli 2008, nr. 312354
 Conseil d'État 23 juni 2010, nr. 336910
 Conseil d'Etat 3 december 2010, nr. 338272
 Conseil d'Etat 1 juni 2011, nr. 346405
 Conseil d'Etat 16 mei 2012, nr. 345137
 Conseil d'Etat 4 april 2014, nr. 358994
 Conseil d'Etat 8 oktober 2014, nr. 370644
 Conseil d'État 21 oktober 2015, nr. 391311
 Conseil d'Etat 8 november 2017, nr. 396589
 Conseil d'Etat 29 juni 2018, nr. 402251
 Conseil d'Etat 27 november 2019, nr. 432996.
 Conseil d'État 2 december 2019, nr. 423936
 Conseil d'Etat 9 juni 2020, nr. 436922
 Conseil d'Etat 20 november 2020, nr. 428156
 Conseil d'Etat 11 december 2020, nr. 427616
 Conseil d'Etat 18 december 2020, nr. 433386
 Cour Administrative d'Appel de Nancy 13 maart 2008, nr. 06NC01195
 Cour Administrative d'Appel de Paris 18 december 2012, nr. 10PA05735
 Cour administrative d'appel Bordeaux 30 december 2019, nr. 19BX03235
 Tribunal administratif Rennes 24 november 2004, nr. 0403948

2.5 VERENIGDE STATEN

US Court of Claims 14 maart 1969, *Air-A-Plane Corporation vs. United States* (408 F.2d 1030 (1969))

US Court of Claims 25 januari 1978, *Allied Materials & Equip. Co v United States* 569 F.2d 562. *At&T Communications, Inc v Wiltel, Inc.*, 1 F.3d (Fed. Cir. 1993)

U.S. Court of Appeals for the Federal Circuit 30 juli 1993, *At&T Communications, Inc v Wiltel, Inc.*, 1 F.3d (Fed. Cir. 1993)

US Court of Federal Claims 1 september 2000, *Becho, Inc. v. United States*, 47 Fed. Cl. 595, 601 (2000)

US Government Accountability Office 14 augustus 1978, B-194087

US Government Accountability Office 30 maart 2009, *Lasmer Indus., Inc.*, B-400866.2, B-400916.2, B-401046

2.6 HOGE RAAD

HR 8 januari 1926, *NJ* 1926, 203 (*Sarong*)

HR 19 maart 1926, *NJ* 1926, 441 (*Weefgetouw*)

HR 2 januari 1931, *NJ* 1931, 274 (*Mark = Mark*)

HR 3 mei 1946, *NJ* 1946, 323 (*Staat/Degens*)

HR 14 juni 1968, ECLI:NL:HR:1968:AC3608 (*Polak/Zwolsman*)

HR 31 januari 1969, *NJ* 1969, 241 (*Van Blaaderen/Van Dijk*)

HR 17 december 1976, ECLI:NL:HR:1976:AC5835 (*Bunde/Erckens*)

HR 28 oktober 1977, *NJ* 1978, 86 (*Bustraan/Raleigh*)

HR 13 maart 1981, ECLI:NL:HR:1981:AG4158 (*Haviltex*)

HR 18 maart 1994, ECLI:NL:HR:1994:ZC1301 (*Linguamatics/Polyglot*)

HR 20 mei 1994, *NJ* 1995, 691 (*Negende van oma*)

HR 8 november 1996, ECLI:NL:HR:1996:ZC2189, (*SKV/Boskovee*)

HR 23 januari 1998, ECLI:NL:HR:1998:ZC2555 (*Jans/FCN*)

HR 20 februari 1998, ECLI:NL:HR:1998:ZC2587 (*Briljant Schreuders/ABP*)

HR 22 januari 1999, ECLI:NL:HR:1999:ZC2826 (*Uneto/de Vliert*)

HR 25 juni 1999, ECLI:NL:HR:1999:AD3069 (*VVE/CSM*)

HR 21 april 2000, ECLI:NL:HR:2000:AA5590 (*De oude molen*)

HR 2 februari 2001, ECLI:NL:HR:2001:AA9771 (*Antilliaanse dierenartsen*)

HR 21 december 2001, ECLI:NL:HR:2001:AD5352 (*Van Beers c.s./Van Daalen*)

HR 25 januari 2002, ECLI:NL:HR:2002:AD6097 (*Staat/Canon*)

HR 4 april 2003, ECLI:NL:HR:2003:AF2830 (*RZG/ConforMed*)

HR 20 februari 2004, ECLI:NL:HR:2004:AO1427 (*DSM/Fox*)

HR 24 september 2004, ECLI:NL:HR:2004:AO9069 (*Vleesmeesters/Alog*)

HR 24 december 2004, ECLI:NL:HR:2004:AR3642 (*Chidda c.s./Amsterdam*)

HR 4 november 2005, ECLI:NL:HR:2005:AU2806 (*Van der Stroom/Staat*)

HR 2 februari 2007, ECLI:NL:HR:2007:AZ4410 (*NBA/Meerhuijsen*)

HR 21 september 2007, ECLI:NL:HR:2007:BA9610 (*Ammertlaan/Enthoven*)

HR 27 maart 2009, ECLI:NL:HR:2009:BH1194 (*Boxmeer*)

HR 4 september 2009, ECLI:NL:HR:2009:BI6319 (*Van Regteren/VGK*)

HR 4 september 2009, ECLI:NL:HR:2009:BH7854 (*Eisers/Wateringseveld*)
 HR 8 juli 2011, ECLI:NL:HR:2011:BQ1684 (*G4/Hanzevast*)
 HR 2 september 2011, ECLI:NL:HR:2011:BQ3876 (*Van den Eijnde/Fuchs c.s.*)
 HR 16 september 2011, ECLI:NL:HR:2011:BQ2213 (*Batavus/Vriend*)
 HR 20 januari 2012, ECLI:NL:HR:2012:BT7496 (*Wierds/Visseren*)
 HR 20 januari 2012, ECLI:NL:HR:2012:BU3162 (*Agfaphoto Finance/Foto Noort*)
 HR 6 april 2012, ECLI:NL:HR:2012:BV6727 (*Tennisvereniging De Ijpelaar*)
 HR 1 juni 2012, ECLI:NL:HR:2012:BV1748 (*Almere*)
 HR 10 augustus 2012, ECLI:NL:HR:2012:BW4992 (*Defam*)
 HR 7 december 2012, ECLI:NL:HR:2012:BW9231 (*Tele2/KPN*)
 HR 7 december 2012, ECLI:NL:HR:2012:BW9233 (*Staat/KPN*)
 HR 5 april 2013, ECLI:NL:HR:2013:BY8101 (*Lundiform/Mexx*)
 HR 28 juni 2013, ECLI:NL:HR:2013:41 (*Pengel/Curaçao*)
 HR 21 maart 2014, ECLI:NL:HR:2014:682 (*Coface/Intergamma*)
 HR 27 maart 2015, ECLI:NL:HR:2015:757 (*Valys*)
 HR 24 april 2015, ECLI:NL:HR:2015:1119 (*Dronten*)
 HR 19 juni 2015, ECLI:NL:HR:2015:1683 (*Overzee/Zoeterwoude*)
 HR 29 januari 2016, ECLI:NL:HR:2016:152 (*Eiser/verweerder*)
 HR 25 maart 2016, ECLI:NL:HR:2016:503 (*HLA/Kadaster*)
 HR 29 april 2016, ECLI:NL:HR:2016:765 (*Gemeente Amsterdam/Pullens*)
 HR 29 april 2016, ECLI:NL:HR:2016:769 (*St. Erfpachters belang Amsterdam/Gemeente Amsterdam*)
 HR 4 november 2016, ECLI:NL:HR:2016:2517 (*Creative Industry/Heredium*)
 HR 18 november 2016, ECLI:NL:HR:2016:2638 (*Xafax*)
 HR 9 december 2016, ECLI:NL:HR:2016:2821 (*Flexabram/Iprem*)
 HR 10 maart 2017, ECLI:NL:HR:2017:405 (*Groeneveld/Staat*)
 HR 14 juli 2017, ECLI:NL:HR:2017:1355 (*DMB/Compaen*)
 HR 22 september 2017, ECLI:NL:HR:2017:2444 (*Warmond/Lexence*)
 HR 13 oktober 2017, ECLI:NL:HR:2017:2615 (*Bronckhorst*)
 HR 2 februari 2018, ECLI:NL:HR:2018:148 (*Bungalowpark De Horn*)
 HR 2 februari 2018, ECLI:NL:HR:2018:141 (*Goglio/SMQ*)
 HR 9 februari 2018, ECLI:NL:HR:2018:180 (*CSU/verweerders*)
 HR 18 mei 2018, ECLI:NL:HR:2018:720 (*JCDecaux / SEM*)
 HR 18 mei 2018, ECLI:NL:HR:2018:722 (*Exterion / JCDecaux*)
 HR 7 september 2018, ECLI:NL:HR:2018:1435 (*WEA Randstad/verweerders*)
 HR 28 juni 2019, ECLI:NL:HR:2019:1046 (*Eisers/ABN AMRO*)
 HR 13 december 2019, ECLI:NL:HR:2019:1940 (*Valerbosch*)
 HR 20 december 2019, ECLI:NL:HR:2019:2034 (*Inscharing*)
 HR 7 februari 2020, ECLI:NL:HR:2020:209 (*Eiser/Staedion*)
 HR 2 april 2020, ECLI:NL:HR:2020:590 (*ING/Schepel q.q.*)
 HR 17 april 2020, ECLI:NL:HR:2020:717 (*Eisers/Verweester CVBA*)
 HR 9 oktober 2020, ECLI:NL:HR:2020:1587 (*Harlingen*)
 HR 6 november 2020, ECLI:NL:HR:2020:1746 (*Eiser/Amsterdam*)
 HR 26 maart 2021, ECLI:NL:HR:2021:461 (*ISG/Natwest Markets*)
 HR 12 november 2021, ECLI:NL:HR:2021:1677 (*Arvato/X*)

HR 26 november 2021, ECLI:NL:HR:2021:1778 (*Didam*)

HR 24 december 2021, ECLI:NL:HR:2021:1974 (*Eiser/Heineken*)

2.7 CONCLUSIES A-G HOGE RAAD

Conclusie A-G Timmermans 3 juni 2005, ECLI:NL:PHR:2005:AU2806 (*Van der Stroom/Staat*)

Conclusie A-G Keus 22 juni 2007, ECLI:NL:PHR:2007:BA1828 (*Staat/KWS*)

Conclusie A-G Hammerstein 22 maart 2013, ECLI:NL:PHR:2013:BZ5711 (*Pengel/Curaçao*)

Conclusie A-G Keus 24 januari 2014, ECLI:NL:PHR:2014:31 (*Ricoh/Xerox*)

Conclusie A-G Keus 13 mei 2016, ECLI:NL:PHR:2016:368 (*CCC/KLM*)

Conclusie A-G Valk 12 mei 2017 ECLI:NL:PHR:2017:428 (*DMB/Compaen*)

Conclusie A-G Keus 19 mei 2017, ECLI:NL:PHR:2017:467 (*JBM/UVA*)

Conclusie A-G Langemeijer 1 december 2017, ECLI:NL:PHR:2017:1330 (*Top Mehrwert/Getronics*)

Conclusie A-G Van Peurseem 20 april 2018, ECLI:NL:PHR:2018:421 (*WEA Randstad/verweerders*)

Conclusie A-G Timmerman 21 juni 2019, ECLI:NL:PHR:2019:667 (*HVP/Zorgverzekeraars*)

Conclusie A-G Valk 6 november 2019, ECLI:NL:PHR:2019:1280 (*Huizon/Alkmaar*)

Conclusie A-G Drijber 20 december 2019, ECLI:NL:PHR:2019:1363 (*Nijmegen/Evergreen*)

Conclusie A-G Valk 17 juli 2020, ECLI:NL:PHR:2020:692 (*A/Gemeenten*)

Conclusie A-G Valk 4 juni 2021, ECLI:NL:PHR:2021:587 (*Eiser/Staat*)

2.8 AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK RAAD VAN STATE

ABRVs 5 november 2012, ECLI:NL:RVS:2014:3996

ABRVs 28 augustus 2013, ECLI:NL:RVS:2013:888

ABRVs 5 november 2014, ECLI:NL:RVS:2014:3988

ABRVs 2 november 2016, ECLI:NL:RVS:2016:2927

ABRVs 5 juli 2017, ECLI:NL:RVS:2017:1808

ABRVs 27 september 2017, ECLI:NL:RVS:2017:2611

2.9 COLLEGE VAN BEROEP VOOR HET BEDRIJFSLEVEN

CBb 31 maart 2006, ECLI:NL:CBB:2006:AW1777

CBb 3 november 2011, ECLI:NL:CBB:2011:BU3221

CBb 28 december 2015, ECLI:NL:CBB:2015:408

CBb 9 augustus 2016, ECLI:NL:CBB:2016:198

CBb 21 november 2016, ECLI:NL:CBB:2016:348

CBb 17 mei 2022, ECLI:NL:CBB:2022:234

2.10 GERECHTSHOVEN

Hof Den Haag 19 februari 1996, ECLI:NL:GHSGR:1996:AH5529
 Hof Amsterdam 15 december 2005, ECLI:NL:GHAMS:2005:AV3114
 Hof Den Haag 13 december 2007, ECLI:NL:GHSGR:2007:BC0036
 Hof Leeuwarden 7 oktober 2008, ECLI:NL:GHLEE:2008:BG2102
 Hof Leeuwarden 12 mei 2009, ECLI:NL:GHLEE:2009:BI5096
 Hof Arnhem 27 oktober 2009, ECLI:NL:GHARN:2009:BK1406
 Hof Arnhem 6 april 2010, ECLI:NL:GHARN:2010:BM0044
 Hof Arnhem 15 juni 2010, ECLI:NL:GHARN:2010:BM8441
 Hof Arnhem 14 september 2010, ECLI:NL:GHARN:2010:BQ4977
 Hof Leeuwarden 11 januari 2011, ECLI:NL:GHLEE:2011:BP1166
 Hof Den Haag 31 mei 2011, ECLI:NL:GHSGR:2011:BQ7122.
 Hof Den Haag 31 januari 2012, ECLI:NL:GHSGR:2012:83
 Hof Leeuwarden 21 mei 2012, ECLI:NL:GHLEE:2012:BW6167
 Hof Amsterdam 1 oktober 2012, ECLI:NL:GHAMS:2012:4044
 Hof Arnhem 9 oktober 2012, ECLI:NL:GHARN:2012:BX9806
 Hof Leeuwarden 20 november 2012, ECLI:NL:GHLEE:2012:BY3635
 Hof Amsterdam 19 maart 2013, ECLI:NL:GHAMS:2013:BZ6956
 Hof Arnhem-Leeuwarden 17 september 2013, ECLI:NL:GHARL:2013:6838
 Hof Den Bosch 3 december 2013, ECLI:NL:GHSHE:2013:5889
 Hof Den Haag 17 december 2013, ECLI:NL:GHDHA:2013:5247
 Hof Den Bosch 11 februari 2014, ECLI:NL:GHSHE:2014:281
 Hof Den Bosch 1 april 2014, ECLI:NL:GHSHE:2014:939
 Hof Arnhem-Leeuwarden 8 april 2014, ECLI:NL:GHARL:2014:2878
 Hof Arnhem-Leeuwarden 6 mei 2014, ECLI:NL:GHARL:2014:3665
 Hof Arnhem-Leeuwarden 1 juli 2014 ECLI:NL:GHARL:2014:5273
 Hof Den Haag 30 september 2014, ECLI:NL:GHDHA:2014:3028
 Hof Den Haag 24 februari 2015, ECLI:NL:GHDHA:2015:219
 Hof Den Bosch 7 april 2015, ECLI:NL:GHSHE:2015:1275
 Hof Den Haag 7 juli 2015, ECLI:NL:GHDHA:2015:1863
 Hof Den Bosch 1 september 2015, ECLI:NL:GHSHE:2015:3427
 Hof Den Haag 22 september 2015, ECLI:NL:GHDHA:2015:2466
 Hof Den Bosch 1 december 2015, ECLI:NL:GHSHE:2015:4943
 Hof Den Haag 12 januari 2016, ECLI:NL:GHDHA:2016:16
 Hof Arnhem-Leeuwarden 12 januari 2016, ECLI:NL:GHARL:2016:130
 Hof Amsterdam 7 juni 2016, ECLI:NL:GHAMS:2016:2157
 Hof Den Haag 13 september 2016, ECLI:NL:GHDHA:2016:2595
 Hof Arnhem-Leeuwarden 4 oktober 2016, ECLI:NL:GHARL:2016:7935
 Hof Arnhem-Leeuwarden 31 januari 2017, ECLI:NL:GHARL:2017:665
 Hof Den Haag 14 februari 2017, ECLI:NL:GHDHA:2017:260
 Hof Arnhem-Leeuwarden 11 juli 2017, ECLI:NL:GHARL:2017:5925
 Hof Arnhem-Leeuwarden 24 juli 2018, ECLI:NL:GHARL:2018:6973
 Hof Den Haag 31 juli 2018, ECLI:NL:GHDHA:2018:3963
 Hof Arnhem-Leeuwarden 31 juli 2018, ECLI:NL:GHARL:2018:7154
 Hof Den Haag 9 oktober 2018, ECLI:NL:GHDHA:2018:2612

Hof Arnhem-Leeuwarden 16 oktober 2018, ECLI:NL:GHARL:2018:9094
Hof Arnhem-Leeuwarden 6 november 2018, ECLI:NL:GHARL:2018:9636
Hof Den Bosch 26 maart 2019, ECLI:NL:GHSHE:2019:1139
Hof Den Haag 28 mei 2019, ECLI:NL:GHDHA:2019:1318
Hof Den Haag 16 juli 2019, ECLI:NL:GHDHA:2019:2429
Hof Den Haag 23 juli 2019, ECLI:NL:GHDHA:2019:1905
Hof Amsterdam 23 juli 2019, ECLI:NL:GHAMS:2019:2695
Hof Den Bosch 17 september 2019, ECLI:NL:GHSHE:2019:3434
Hof Den Haag 24 september 2019, ECLI:NL:GHDHA:2019:2568
Hof Arnhem-Leeuwarden 1 oktober 2019, ECLI:NL:GHARL:2019:7958
Hof Den Haag 4 oktober 2016, ECLI:NL:GHDHA:2016:2816
Hof Arnhem-Leeuwarden 19 november 2019, ECLI:NL:GHARL:2019:9917
Hof Amsterdam 14 januari 2020, ECLI:NL:GHAMS:2020:46
Hof Amsterdam 28 januari 2020, ECLI:NL:GHAMS:2020:225
Hof Arnhem-Leeuwarden 6 oktober 2020, ECLI:NL:GHARL:2020:8022
Hof Den Bosch 27 oktober 2020, ECLI:NL:GHSHE:2020:3326
Hof Amsterdam 17 november 2020, ECLI:NL:GHAMS:2020:3102
Hof Den Haag 17 november 2020, ECLI:NL:GHDHA:2020:2825
Hof Den Haag 19 januari 2021, ECLI:NL:GHDHA:2021:43
Hof Den Bosch 6 april 2021, ECLI:NL:GHSHE:2021:1059
Hof Den Haag 20 april 2021, ECLI:NL:GHDHA:2021:638
Hof Den Bosch 4 mei 2021, ECLI:NL:GHSHE:2021:1359
Hof Den Haag 25 mei 2021, ECLI:NL:GHDHA:2021:890
Hof Den Bosch 1 juni 2021, ECLI:NL:GHSHE:2021:1607
Hof Den Bosch 1 juni 2021, ECLI:NL:GHSHE:2021:1609
Hof Arnhem-Leeuwarden 15 februari 2022, ECLI:NL:GHARL:2022:1150
Hof Arnhem-Leeuwarden 29 maart 2022, ECLI:NL:GHARL:2022:2450
Hof Arnhem-Leeuwarden 19 juli 2022, ECLI:NL:GHARL:2022:6172
Hof Arnhem-Leeuwarden 21 maart 2023, ECLI:NL:GHARL:2023:2365

2.11 RECHTBANKEN

Rb. Utrecht 5 februari 1998 (*NJ* 1998, 53)
Rb. Den Haag 4 april 2003, ECLI:NL:RBSGR:2003:AS3532
Rb. Den Bosch 26 april 2005, ECLI:NL:RBSHE:2005:AT4942
Rb. Den Haag 15 juni 2005, ECLI:NL:RBSGR:2005:AU4397
Rb. Haarlem 27 september 2005, ECLI:NL:RBHAA:2005:AU3320
Rb. Den Haag 21 februari 2006, ECLI:NL:RBSGR:2006:AV2548
Rb. Amsterdam 15 juni 2006, ECLI:NL:RBAMS:2006:AX8748
Rb. Den Haag 9 januari 2007, ECLI:NL:RBSGR:2007:AZ5956
Rb. Den Haag 26 januari 2007, ECLI:NL:RBSGR:2007:AZ7141
Rb. Maastricht 13 maart 2007, ECLI:NL:RBMAA:2007:BA0781
Rb. Den Haag 18 september 2007, ECLI:NL:RBSGR:2007:BB5302
Rb. Den Haag 27 november 2007, ECLI:NL:RBSGR:2007:BB8865
Rb. Rotterdam 8 oktober 2008, ECLI:NL:RBROT:2008:BG3796

Rb. Den Haag 24 oktober 2008, ECLI:NL:RBSGR:2008:BG1459
 Rb. Den Bosch 11 december 2008, ECLI:NL:RBSHE:2008:BH2904
 Rb. Rotterdam 10 februari 2009, ECLI:NL:RBROT:2009:BH5006
 Rb. Rotterdam 10 maart 2009, ECLI:NL:RBROT:2009:BH5386
 Rb. Den Haag 12 juni 2009, ECLI:NL:RBSGR:2009:BI9310
 Rb. Den Haag 23 juni 2009, ECLI:NL:RBSGR:2009:BJ1444
 Rb. Rotterdam 10 december 2009, ECLI:NL:RBROT:2009:BH5006
 Rb. Maastricht 17 mei 2010, ECLI:NL:RBMAA:2010:BM5293
 Rb. Den Haag 16 juni 2010, ECLI:NL:RBSGR:2010:BN4842
 Rb. Arnhem 21 juli 2010, ECLI:NL:RBARN:2010:BN3487
 Rb. Den Haag 18 augustus 2010, ECLI:NL:RBSGR:2010:BN4777
 Rb. Den Haag 30 november 2010, ECLI:NL:RBSGR:2010:BO9252
 Rb. Amsterdam 8 december 2010, ECLI:NL:RBAMS:2010:BO8420
 Rb. Den Haag 13 december 2010, ECLI:NL:RBSGR:2010:BO8078
 Rb. Den Haag 20 mei 2011, ECLI:NL:RBSGR:2011:BR4943
 Rb. Den Haag 20 mei 2011, ECLI:NL:RBSGR:2011:BQ5311
 Rb. Den Haag 14 september 2011, ECLI:NL:RBSGR:2011:BU1361
 Rb. Amsterdam 20 januari 2012, ECLI:NL:RBAMS:2012:BX3384
 Rb. Den Haag 24 januari 2012, ECLI:NL:RBSGR:2012:BV1636
 Rb. Den Haag 24 januari 2012, ECLI:NL:RBSGR:2012:BV1638
 Rb. Amsterdam 21 februari 2012, ECLI:NL:RBAMS:2012:BV8489
 Rb. Den Haag 27 maart 2012, ECLI:NL:RBSGR:2012:BW0018
 Rb. Den Haag 3 mei 2012, ECLI:NL:RBSGR:2012:BW6559
 Rb. Arnhem 11 mei 2012, ECLI:NL:RBARN:2012:BW7823
 Rb. Amsterdam 24 mei 2012, ECLI:NL:RBAMS:2012:BX3388
 Rb. Amsterdam 1 juni 2012, ECLI:NL:RBAMS:2012:BX3758
 Rb. Almelo 24 juli 2012, ECLI:NL:RBALM:2012:BX2992
 Rb. Den Haag 6 september 2012, ECLI:NL:RBSGR:2012:BX9783
 Rb. Amsterdam 21 september 2012, ECLI:NL:RBAMS:2012:BX9050
 Rb. Zwolle-Lelystad 12 november 2012, ECLI:NL:RBZLY:2012:BY3162
 Rb. Dordrecht 20 november 2012, ECLI:NL:RBDOR:2012:BY3491
 Rb. Noord-Nederland 11 januari 2013, ECLI:NL:RBNNE:2013:BY8197
 Rb. Midden-Nederland 15 februari 2013, ECLI:NL:RBMNE:2013:BZ1349
 Rb. Rotterdam 15 april 2013, ECLI:NL:RBROT:2013:BZ9149
 Rb. Limburg 17 mei 2013, ECLI:NL:RBLIM:2013:CA0482
 Rb. Noord-Nederland 29 mei 2013, ECLI:NL:RBNNE:2013:CA1485
 Rb. Den Haag 10 juli 2013, ECLI:NL:RBDHA:2013:9441
 Rb. Overijssel 26 juli 2013, ECLI:NL:RBOVE:2013:1598
 Rb. Gelderland 28 oktober 2013, ECLI:NL:RBGEL:2013:6409
 Rb. Midden-Nederland 22 november 2013, ECLI:NL:RBMNE:2013:5763
 Rb. Zeeland-West-Brabant 4 februari 2014 (ECLI:NL:RBZWB:2014:1007)
 Rb. Amsterdam 10 februari 2014, ECLI:NL:RBAMS:2014:681
 Rb. Midden-Nederland 12 februari 2014 (ECLI:NL:RBNNE:2014:710)
 Rb. Overijssel 23 juli 2014, ECLI:NL:RBOVE:2014:4077
 Rb. Limburg 28 juli 2014, ECLI:NL:RBLIM:2014:6754
 Rb. Midden-Nederland 30 juli 2014, ECLI:NL:RBMNE:2014:3251

Rb. Amsterdam 2 september 2014, ECLI:NL:RBAMS:2014:5580
Rb. Amsterdam 19 november 2014, ECLI:NL:RBAMS:2014:8500
Rb. Gelderland 7 april 2015, ECLI:NL:RBGEL:2015:3676
Rb. Rotterdam 26 januari 2015, ECLI:NL:RBROT:2015:641
Rb. Den Haag 18 maart 2015, ECLI:NL:RBDHA:2015:3794
Rb. Oost-Brabant 14 april 2015, ECLI:NL:RBOBR:2015:2162
Rb. Den Haag 24 april 2015, ECLI:NL:RBDHA:2015:4864
Rb. Zeeland-West-Brabant 1 mei 2015, ECLI:NL:RBZWB:2015:2951
Rb. Gelderland 6 mei 2015, ECLI:NL:RBGEL:2015:3398
Rb. Den Haag 16 juni 2015, ECLI:NL:RBDHA:2015:7043
Rb. Rotterdam 15 juli 2015, ECLI:NL:RBROT:2015:7379
Rb. Zeeland-West-Brabant 29 juli 2015, ECLI:NL:RBZWB:2015:5028
Rb. Noord-Nederland 26 augustus 2015, ECLI:NL:RBNNE:2015:4061
Rb. Gelderland 14 september 2015, ECLI:NL:RBGEL:2015:8310
Rb. Zeeland-West-Brabant 5 november 2015, ECLI:NL:RBZWB:2015:7113
Rb. Overijssel 8 december 2015, ECLI:NL:RBOVE:2015:5364
Rb. Noord-Nederland 17 februari 2016, ECLI:NL:RBNNE:2016:568
Rb. Gelderland 1 maart 2016, ECLI:NL:RBGEL:2016:1187
Rb. Zeeland-West-Brabant 22 maart 2016, ECLI:NL:RBZWB:2016:1666
Rb. Rotterdam 13 april 2016, ECLI:NL:RBROT:2016:2961
Rb. Noord-Nederland 11 mei 2016, ECLI:NL:RBNNE:2016:2234
Rb. Noord-Nederland 11 mei 2016, ECLI:NL:RBNNE:2016:2242
Rb. Overijssel 2 juni 2016, ECLI:NL:RBOVE:2016:1948
Rb. Den Haag 6 juni 2016, ECLI:NL:RBDHA:2016:6288
Rb. Limburg 13 juni 2016, ECLI:NL:RBLIM:2016:4992
Rb. Midden-Nederland 8 juli 2016, ECLI:NL:RBMNE:2016:3800
Rb. Noord-Holland 14 juli 2016, ECLI:NL:RBNHO:2016:6570
Rb. Den Haag 25 juli 2016, ECLI:NL:RBDHA:2016:10439
Rb. Noord-Nederland 27 juli 2016, ECLI:NL:RBNNE:2016:3580
Rb. Rotterdam 30 augustus 2016, ECLI:NL:RBROT:2016:7827
Rb. Noord-Nederland 7 september 2016, ECLI:NL:RBNNE:2016:4075
Rb. Rotterdam 8 september 2016, ECLI:NL:RBROT:2016:10202
Rb. Rotterdam 20 oktober 2016, ECLI:NL:RBROT:2016:8025
Rb. Oost-Brabant 20 oktober 2016, ECLI:NL:RBOBR:2016:5831
Rb. Midden-Nederland 30 november 2016, ECLI:NL:RBMNE:2016:6483
Rb. Rotterdam 11 januari 2017, ECLI:NL:RBMNE:2017:280
Rb. Noord-Nederland 2 februari 2017, ECLI:NL:RBNNE:2017:376
Rb. Gelderland 8 februari 2017, ECLI:NL:RBGEL:2017:1162
Rb. Rotterdam 23 februari 2017, ECLI:NL:RBROT:2017:10878
Rb. Den Haag 24 februari 2017, ECLI:NL:RBDHA:2017:4898
Rb. Noord-Holland 28 maart 2017, ECLI:NL:RBNHO:2017:2329
Rb. Den Haag 25 april 2017, ECLI:NL:RBDHA:2017:4255
Rb. Rotterdam 3 juli 2017, ECLI:NL:RBROT:2017:6842
Rb. Gelderland 12 juli 2017, ECLI:NL:RBGEL:2017:4007
Rb. Gelderland 26 september 2017, ECLI:NL:RBGEL:2017:5357
Rb. Den Haag 27 september 2017, ECLI:NL:RBDHA:2017:11756

Rb. Oost-Brabant 2 oktober 2017, ECLI:NL:RBOBR:2017:5174
 Rb. Midden-Nederland 4 oktober 2017, ECLI:NL:RBMNE:2017:5006
 Rb. Limburg 10 oktober 2017, ECLI:NL:RBLIM:2017:9783
 Rb. Rotterdam 24 oktober 2017, ECLI:NL:RBROT:2017:8489
 Rb. Rotterdam 13 december 2017, ECLI:NL:RBROT:2017:10927
 Rb. Den Haag 21 december 2017, ECLI:NL:RBDHA:2017:15465
 Rb. Rotterdam 7 februari 2018, ECLI:NL:RBROT:2018:833
 Rb. Amsterdam 22 februari 2018, ECLI:NL:RBAMS:2018:995
 Rb. Den Haag 25 april 2018, ECLI:NL:RBDHA:2018:4940
 Rb. Oost-Brabant 3 mei 2018, ECLI:NL:RBOBR:2018:2237
 Rb. Overijssel 25 mei 2018, ECLI:NL:ROVE:2018:1795
 Rb. Den Haag 30 mei 2018, ECLI:NL:RBDHA:2018:6510
 Rb. Midden-Nederland 30 mei 2018, ECLI:NL:RBMNE:2018:2380
 Rb. Oost-Brabant 8 juni 2018, ECLI:NL:RBOBR:2018:3526
 Rb. Overijssel 13 juni 2018, ECLI:NL:ROVE:2018:2311
 Rb. Midden-Nederland 12 juli 2018, ECLI:NL:RBMNE:2018:3625
 Rb. Noord-Nederland 7 augustus 2018 ECLI:NL:RBNNE:2018:5502
 Rb. Den Haag 12 september 2018, ECLI:NL:RBDHA:2018:10933
 Rb. Gelderland 14 september 2018, ECLI:NL:RBGEL:2018:5007
 Rb. Den Haag 18 september 2018, ECLI:NL:RBDHA:2018:11407
 Rb. Den Haag 26 oktober 2018, ECLI:NL:RBDHA:2018:12716
 Rb. Den Haag 4 januari 2019, ECLI:NL:RBDHA:2019:54
 Rb. Midden-Nederland 25 januari 2019, ECLI:NL:RBMNE:2019:245
 Rb. Den Haag 13 februari 2019, ECLI:NL:RBDHA:2019:1239
 Rb. Overijssel 10 april 2019, ECLI:NL:ROVE:2019:1240
 Rb. Den Haag 15 mei 2019, ECLI:NL:RBDHA:2019:4916
 Rb. Oost-Brabant 24 mei 2019, ECLI:NL:RBOBR:2019:2978
 Rb. Den Haag 18 juni 2019, ECLI:NL:RBDHA:2019:6413
 Rb. Noord-Nederland 21 juni 2019, ECLI:NL:RBNNE:2019:2681
 Rb. Midden-Nederland 30 augustus 2019, ECLI:NL:RBMNE:2019:6640
 Rb. Rotterdam 26 september 2019, ECLI:NL:RBROT:2019:7993
 Rb. Den Haag 30 oktober 2019, ECLI:NL:RBDHA:2019:11332
 Rb. Gelderland 31 oktober 2019, ECLI:NL:RBGEL:2019:5858
 Rb. Midden-Nederland 1 november 2019, ECLI:NL:RBMNE:2019:5093
 Rb. Gelderland 22 november 2019, ECLI:NL:RBGEL:2019:6240
 Rb. Overijssel 19 december 2019, ECLI:NL:ROVE:2019:4819
 Rb. Den Haag 20 januari 2020, ECLI:NL:RBDHA:2020:14040
 Rb. Midden-Nederland 29 januari 2020, ECLI:NL:RBMNE:2020:285;
 Rb. Gelderland 21 februari 2020, ECLI:NL:RBGEL:2020:1324
 Rb. Gelderland 10 maart 2020, ECLI:NL:RBGEL:2020:1630
 Rb. Den Haag 29 mei 2020, ECLI:NL:RBDHA:2020:4845
 Rb. Amsterdam 4 juni 2020, ECLI:NL:RBAMS:2020:2894
 Rb. Midden-Nederland 8 juli 2020, ECLI:NL:RBMNE:2020:2580
 Rb. Den Haag 14 juli 2020, ECLI:NL:RBDHA:2020:6590
 Rb. Den Haag 20 juli 2020, ECLI:NL:RBDHA:2020:13782
 Rb. Noord-Nederland 4 september 2020, ECLI:NL:RBNNE:2020:3006

Rb. Rotterdam 21 september 2020, ECLI:NL:RBROT:2020:9442
Rb. Oost-Brabant 14 oktober 2020, ECLI:NL:RBOBR:2020:5031
Rb. Den Haag 21 oktober 2020, ECLI:NL:RBDHA:2020:10527
Rb. Gelderland 21 oktober 2020, ECLI:NL:RBGEL:2020:5918
Rb. Overijssel 12 november 2020, ECLI:NL:RBOVE:2020:4050
Rb. Den Haag 25 november 2020, ECLI:NL:RBDHA:2020:12170
Rb. Den Haag 10 maart 2021, ECLI:NL:RBDHA:2021:2174
Rb. Den Haag 18 maart 2021, ECLI:NL:RBDHA:2021:2746
Rb. Den Haag 3 mei 2021, ECLI:NL:RBDHA:2021:5955
Rb. Midden-Nederland 18 mei 2021, ECLI:NL:RBMNE:2021:2303
Rb. Gelderland 19 mei 2021, ECLI:NL:RBGEL:2021:3410
Rb. Rotterdam 2 juni 2021, ECLI:NL:RBROT:2021:8957
Rb. Gelderland 16 juni 2021, ECLI:NL:RBGEL:2021:4819
Rb. Gelderland 25 augustus 2021, ECLI:NL:RBGEL:2021:6300
Rb. Noord-Nederland 27 oktober 2021, ECLI:NL:RBNNE:2021:4678
Rb. Limburg 11 november 2021, ECLI:NL:RBLIM:2021:8493
Rb. Den Haag 15 november 2021, ECLI:NL:RBDHA:2021:13382
Rb. Gelderland 17 november 2021, ECLI:NL:RBGEL:2021:8203
Rb. Amsterdam 10 januari 2022, ECI:NL:RBAMS:2022:121
Rb. Overijssel 19 januari 2022, ECLI:NL:RBOVE:2022:209
Rb. Limburg 23 februari 2022, ECLI:NL:RBLIM:2022:1533
Rb. Gelderland 23 maart 2022, ECLI:NL:RBGEL:2022:1468
Rb. Noord-Nederland 13 juli 2022, ECLI:NL:RBNNE:2022:2363
Rb. Den Haag 5 oktober 2022, ECLI:NL:RBDHA:2022:10292
Rb. Limburg 20 oktober 2022, ECLI:NL:RBLIM:2022:8150
Rb. Noord-Holland 16 december 2022, ECLI:NL:RBNHO:2022:11110

2.12 RAAD VAN ARBITRAGE IN BOUWGESCHILLEN

RvA 28 april 2003, nr. 25.357
RvA 18 maart 2005, nr. 70.779
RvA 13 februari 2007, nr. 71.078
RvA 12 juni 2007, nr. 71.058
RvA 17 oktober 2014, nr. 71.936
RvA 17 september 2015, nr. 34.964
RvA 19 mei 2016, nr. 35.550
RvA 31 augustus 2016, nr. 72.030
RvA 27 september 2018, nr. 72.111
RvA 21 december 2020, nr. 35.319

2.13 COMMISSIE VAN AANBESTEDINGSEXPERTS

CvAE 24 april 2014, advies nr. 70
CvAE 19 augustus 2014, advies nr. 124
CvAE 19 september 2014, advies nr. 142

CvAE 9 oktober 2014, advies nr. 147
 CvAE 22 januari 2015, advies nr. 153
 CvAE 23 november 2015, advies nr. 297
 CvAE 20 december 2016, advies nr. 394
 CvAE 28 februari 2017, advies nr. 323
 CvAE 18 mei 2017, advies nr. 400
 CvAE 14 juli 2017, advies nr. 417
 CvAE 29 september 2017, advies nr. 423
 CvAE 17 november 2017, advies nr. 438
 CvAE 19 december 2017, advies nr. 445
 CvAE 2 februari 2018, advies nr. 431
 CvAE 28 februari 2018, advies nr. 428
 CvAE 9 maart 2018, advies nr. 448
 CvAE 13 juni 2018, advies nr. 469
 CvAE 29 november 2018, advies nr. 485
 CvAE 13 september 2019, advies nr. 513
 CvAE 31 januari 2020, advies nr. 564
 CvAE 17 juli 2020, advies nr. 550
 CvAE 20 juli 2020, advies nr. 553
 CvAE 10 augustus 2020, advies nr. 552
 CvAE 10 augustus 2020, advies nr. 572
 CvAE 21 augustus 2020, advies nr. 585
 CvAE 13 oktober 2020, advies nr. 577
 CvAE 4 januari 2021, advies nr. 601
 CvAE 19 februari 2021, advies nr. 613
 CvAE 9 juli 2021, advies nr. 622
 CvAE 15 juli 2021, advies nr. 631
 CvAE 14 december 2022, advies nr. 684
 CvAE 2 februari 2023, advies nr. 677

2.14 OVERIG

English High Court 6 juni 1995, 95 LGR 494 (*R. v. Portsmouth City Council, ex parte Bonaco Builders*)
 Gerecht in eerste aanleg van Sint-Maarten 25 november 2016,
 ECLI:NL:OGEAM:2016:80
 High Court 16 juni 2010, EWHC 1404 (QB) (*J Varney & Sons Waste Management Ltd v Hertfordshire County Council*)
 Europese Commissie staatssteunbeschikking SA.16271 (*London Underground*)

3. Literatuur

3.1 DISSERTATIES

Van Bochove 2013

L.M. van Bochove, *Betrokkenheid van derden bij contractbreuk* (diss. Tilburg) Nijmegen: Wolf Legal Publishers 2013

Van Dongen 2016

S. van Dongen, *Groepen van contracten* (diss. Nijmegen), Serie O&R deel 95, Deventer: Kluwer 2016

Drahmann 2015

A. Drahmann, *Transparante en eerlijke verdeling van schaarse besluiten* (diss. Leiden 2015), Deventer: Wolters Kluwer 2015

Van Heeswijck 2014

A.J. van Heeswijck, *Rechtsbescherming van ondernemers in aanbestedings-procedures* (diss. Groningen), Serie R&P VG7, Deventer: Wolters Kluwer 2014

Hoepffner 2009

H. Hoepffner, *La modification du contrat administratif* (diss. Paris 2), LGDJ, Bibliothèque de droit public, T. 260 2009

Houben 2005

I.S.J. Houben, *Contractdwang* (diss. Leiden), Serie R&P deel 134, Deventer: Wolters Kluwer 2005

Huizingh 2016

M. Huizingh, *Contractsoverneming* (diss. Nijmegen), Serie O&R deel 97, Deventer: Wolters Kluwer 2016

Van Laarhoven 2006

M.J. van Laarhoven, *Samenhang in rechtsverhoudingen* (diss. Tilburg), Nijmegen: Wolf Legal Publishers 2006

Du Perron 1999

C.E. Perron, *Overeenkomst en derden: een analyse van de relativiteit van de contractswerking* (diss. Amsterdam UvA), Deventer: Wolters Kluwer 1999

Prent 2021

S. Prent, *De redelijk handelende aanbesteder. Over de wisselwerking tussen het Europees aanbestedingsrecht en het Nederlands verbintenissenrecht bij een aanbestedingsprocedure* (diss. Amsterdam VU), Den Haag: BJu 2021

Van Romburgh 2005

H.D. van Romburgh, *Op weg naar een nieuw aanbestedingsrechtelijk kader in Nederland: een proeve van een wet voor het verstrekken van overheidsopdrachten* (diss. Amsterdam UvA), Deventer: Wolters Kluwer 2005

Smith 2017

K.L. Smith, *Contract adjustments and public procurement: an analysis of the law and its application* (diss. University of Nottingham), toegang via:
<http://eprints.nottingham.ac.uk/41936/1/Final%20draft%20SUBMITTED.pdf>

Spierings 2016

C. Spierings, *De eenzijdige rechtshandeling* (diss. Nijmegen), Serie O&R deel 89, Deventer: Wolters Kluwer 2016

Stolz 2015

H. Stolz, *De voorwaarde in het vermogensrecht* (diss. Leiden 2015), Den Haag: BJu 2016

Tollenaar 2016

N.W.A. Tollenaar, *Het pre-insolventieakkoord* (diss. Groningen), Deventer: Wolters Kluwer 2016

De Waele 2009

H.C.F.J.A. de Waele, *Rechterlijk activisme en het Hof van Justitie* (diss. Nijmegen), Den Haag: BJu 2009

Wolters 2013

P.T.J. Wolters, *Alle omstandigheden van het geval. Een onderzoek naar de omstandigheden die de werking van de redelijkheid en billijkheid beïnvloeden* (diss. Nijmegen), Serie O&R deel 77, Deventer: Wolters Kluwer 2013

3.2 BOEKEN EN NASLAGWERKEN

Arrowsmith 2014

S. Arrowsmith, *The Law of Public and Utilities Procurement*, Vol. 1, third edition, London: Sweet & Maxwell 2014

Arrowsmith 2018

S. Arrowsmith, *The Law of Public and Utilities Procurement*, Vol. 2, third edition, London: Sweet & Maxwell 2018

Asser/Van den Berg 7-VI 2022

M.A.M.C. van den Berg & S. van Gulijk, *Mr. C. Assers Handleiding tot de beoefening van het Nederlands Burgerlijk Recht. 7. Bijzondere overeenkomsten. Deel VI. Aanneming van werk*, Deventer: Wolters Kluwer 2022

Asser/Hartkamp 3-I 2019

A.S. Hartkamp, *Mr. C. Assers Handleiding tot de beoefening van het Nederlands Burgerlijk Recht. 3. Vermogensrecht algemeen. Deel I. Europees recht en Nederlands vermogensrecht*, Deventer: Wolters Kluwer 2019

Asser/Hijma 7-I 2019

Jac. Hijma, *Mr. C. Assers Handleiding tot de beoefening van het Nederlands Burgerlijk Recht. 7. Bijzondere overeenkomsten. Deel I. Koop en ruil*, Deventer: Wolters Kluwer 2019

Asser/Kortmann 3-III 2017

S.C.J.J. Kortmann (m.m.v. J.S. Kortmann), *Mr. C. Assers Handleiding tot de beoefening van het Nederlands Burgerlijk Recht. 3. Deel III. Vermogensrecht algemeen. Volmacht en vertegenwoordiging*, Deventer: Wolters Kluwer 2017

Asser/Van Schaick 7-VIII 2018

A.C. van Schaick, *Mr. C. Assers Handleiding tot de beoefening van het Nederlands Burgerlijk Recht. 7. Bijzondere overeenkomsten. Deel VIII. Bewaarneming, borgtocht, vaststellingsovereenkomst, bruikleen, alijdurende rente, spel en wedenschap*, Deventer: Wolters Kluwer 2018

Asser/Sieburgh 6-I 2020

C.H. Sieburgh, *Mr. C. Assers Handleiding tot de beoefening van het Nederlands Burgerlijk Recht. 6. Verbintenissenrecht. Deel I. De verbintenis in het algemeen, eerste gedeelte*, Deventer: Wolters Kluwer 2020

Asser/Sieburgh 6-II 2017

C.H. Sieburgh, *Mr. C. Assers Handleiding tot de beoefening van het Nederlands Burgerlijk Recht. 6. Verbintenissenrecht. Deel II. De verbintenis in het algemeen, tweede gedeelte*, Deventer: Wolters Kluwer 2017

Asser/Sieburgh 6-III 2018

C.H. Sieburgh, *Mr. C. Assers Handleiding tot de beoefening van het Nederlands Burgerlijk Recht. 6. Verbintenissenrecht. Deel III. Algemeen overeenkomstenrecht*, Deventer: Wolters Kluwer 2018

Asser/Vonken 10-I 2013

A.P.M.J. Vonken, *Mr. C. Assers Handleiding tot de beoefening van het Nederlands Burgerlijk recht. 10. Internationaal privaatrecht. Deel I. Algemeen deel IPR*, Deventer: Wolters Kluwer 2013

Atiyah 1979

P.S. Atiyah, *The rise and fall of freedom of contract*, Oxford: OUP 1979

Basedow 2015

J. Basedow, *The law of open societies: Private Ordering and Public Regulation in the Conflict of Laws*, Leiden: Brill/Nijhoff 2015

Bleeker, Herber & Van der Zijpp 2016

R.G.T. Bleeker, W.J.M. Herber & B. van Der Zijpp, *UAV-GC 2005. Over problemen bij het werken met geïntegreerde contracten*, Den Haag: Stichting Instituut voor Bouwrecht 2016

Bogdanowicz 2021

P. Bogdanowicz, *Contract Modifications in EU Procurement Law*, Cheltenham: Edward Elgar Publishing Limited 2021

Van Boom e.a. 2001

W.H. van Boom e.a. (red.), *Aanbesteding en aansprakelijkheid*, Den Haag: BJu 2001

Bovis 2015

C. Bovis, *The law of EU public procurement*, Oxford: OUP 2015

Castermans c.s. 2012

A.G. Castermans, K.J.O. Jansen, M.W. Knigge, P. Memelink, & J.H. Nieuwenhuis, *Foreseen and unforeseen circumstances*, BW-krant Jaarboek vol. 27, Deventer: Kluwer 2012

Castermans & Krans 2019

A.G. Castermans & H.B. Krans, *Samenloop*, Mon. BW A21, Deventer: Wolters Kluwer 2019

Chao-Duivis 2016

M.A.B. Chao-Duivis, *Serie bouw- en aanbestedingsrecht*, deel 17 nieuwe opzet, eerste druk, Zutphen: Uitgeverij Paris 2016.

Chao-Duivis en Versteeg 2017

M.A.B. Chao-Duivis en D.R. Versteeg, *Vragen en antwoorden over (wezenlijke) wijzigingen van opdrachten gedurende de looptijd in aanbestedingsrechtelijk perspectief*, Den Haag: Stichting Instituut voor Bouwrecht 2017

Cibinic, Nash & Nagle 2006

J. Cibinic, R. C. Nash & J.F. Nagle, *Administration of Government Contracts*, Washington: CCH 2006

Essers en Lombert 2017

M.J.J.M. Essers & C.A.M. Lombert, *Aanbestedingsrecht voor overheden. Naar een maatschappelijk verantwoord aanbestedingsbeleid*, vijfde druk, Deventer: Vakmedianet 2017

Fairgrieve & Lichère 2011

D. Fairgrieve & F. Lichère (red.), *Damages as an effective remedy*, Oxford: Hart 2011

Freudenthal 2013

M. Freudenthal, *Schets van het Europees civiel procesrecht. Europees burgerlijk procesrecht voor de Nederlandse rechtspraak*, tweede druk, Serie BPP nr. 8, Deventer: Wolters Kluwer 2013

Halonen, Caranta & Sanchez-Graells 2019

K.M. Halonen, R. Caranta & A. Sanchez-Graells (red.), *Transparency in EU Procurements. Disclosure Within Public Procurement and During Contract Execution*, Cheltenham: Edward Elgar 2019

Hammerstein & Vranken 2003

A. Hammerstein & J.B.M. Vranken, *Beëindigen en wijzigen van overeenkomsten. Een horizontale vergelijking*. Mon. BW A10, Deventer: Wolters Kluwer 2003

Hartlief & Stolker 1999

T. Hartlief & C.J.J.M. Stolker (red.), *Contractvrijheid*, Deventer: Wolters Kluwer 1999

Hebly, Brants & Kos 2011

J.M. Hebly, W.J. Brants & M.Z. Kos, *European Public Procurement Law: Legislative History of the 2007 EU Public Procurement Directive on Remedies*, Alphen aan den Rijn: Kluwer Law International 2011

Hijma 2012

J.A.C. Hijma, 'The role of the court and of the parties in adapting a contract to unforeseen circumstances' in: A.G. Castermans, K.J.O. Jansen, M.W. Knigge, P. Memelink, & J.H. Nieuwenhuis, *Foreseen and unforeseen circumstances*, BW-krant Jaarboek vol. 27, Deventer: Kluwer 2012

De Koninck 2004

C. De Koninck, *Overheidsopdrachtenrecht*, Boek I, tweede uitgave, Antwerpen: Maklu 2004

De Koninck, Ronse & Timmermans 2015

C. de Koninck, T. Ronse & W. Timmermans, *European Public Procurement Law. The Public Sector Directive 2014/24/EU Explained through 30 Years of Case Law by the Court of Justice of the European Union*, second edition, Alphen aan de Rijn: Kluwer Law International 2015

Lasser 2004

M. Lasser, *A Comparative Analysis of Judicial Transparency and Legitimacy*, Oxford: OUP 2004

Krans 2010

H.B. Krans, *Nederlands burgerlijk procesrecht en materieel EU-recht*, Serie BPP deel 12, Deventer: Wolters Kluwer 2010

Pijnacker Hordijk 1999

E.H. Pijnacker Hordijk & G.W. van der Bend, *Aanbestedingsrecht*, tweede druk, Den Haag: SDU 1999

Pijnacker Hordijk 2009

E.H. Pijnacker Hordijk, G.W. van der Bend & J.F. van Nouhuys, *Aanbestedingsrecht*, vierde druk, Den Haag: SDU 2009

Reurich 2005

L. Reurich, *Het wijzigen van overeenkomsten en de werking van redelijkheid en billijkheid*, Serie R&P deel 135, Deventer: Wolters Kluwer 2005

Ruygvoorn 2006

M. Ruygvoorn, *Afbreken van onderhandelingen*, Mon. Privaatrecht, deel 5, Deventer: Wolters Kluwer 2006

Ruygvoorn 2013

M. Ruygvoorn, *Contracten in de praktijk*, Deventer: Wolters Kluwer 2013

Sanchez-Graells & De Koninck 2018

A. Sanchez-Graells en C. de Koninck, *Shaping EU Public Procurement Law: A Critical Analysis of the CJEU Case Law 2015-2017*, European Monographs nr. 105, Alphen aan den Rijn: Kluwer Law International 2018

Schelhaas 2017

H.N. Schelhaas, *Redelijkheid en billijkheid*, Mon. BW A5, tweede druk, Deventer: Wolters Kluwer 2017

Springelkamp 2022

J. Springelkamp, *Kostenverhogend of onvoorzien: een groot verschil of is dát te overzien? Een onderzoek naar de toepassingskaders van par. 47 UAV 2012 en par. 44 lid 1 sub c UAV-GC 2005*, IBR scriptiereeks, Den Haag: Stichting Instituut voor Bouwrecht 2022

Swedish Competition Authority 2012

N.N., *The Cost of Different Goals of Public Procurement*, Swedish Competition Authority 2012

Tjittes 2018

Tjittes, *Commercieel Contractenrecht. Deel I: totstandkoming en inhoud*, Den Haag: BJu 2018

Tjong Tjin Tai 2019

T.F.E. Tjong Tjin Tai, *Meerpartijenovereenkomst en samenhangende overeenkomsten*, Mon. BW nr. A29, Deventer: Wolters Kluwer 2019

De Vries 2016

F.J. de Vries, *De overeenkomst in het algemeen*, Mon. BW nr. B54, Deventer: Wolters Kluwer 2016

Wibier 2020

R.M. Wibier, *Overgang vorderingen en schulden en afstand vorderingen*, Mon. BW nr. B44, Deventer: Wolters Kluwer 2020

3.3 BOEKBIJDAGEN

Bleeker & Manunza 2014

R.G.T. Bleeker & E.R. Manunza, 'De invloed van het Europees recht op het Nederlandse aanbestedingsrecht' in: A.S. Hartkamp e.a. (red.), *De invloed van het Europese recht op het Nederlandse Privaatrecht*, Deventer: Wolters Kluwer 2014

De Boer 1996

L. de Boer, 'Turnkey en design & construct: concepten, aansprakelijkheid en risico', in: M.A.M.C. van den Berg & C.E.C. Jansen (red.), *De ontwerpende bouwer*, Zwolle: W.E.J. Tjeenk Willink 1996

Bovis 2016

C. Bovis, 'Judicial activism and public procurement' in: C. Bovis (red.), *Research Handbook in EU public procurement law*, Cheltenham: Edward Elgar 2016

Bruyninckx 2016

T. Bruyninckx, 'Modification of contracts during their term: principle or exception? - a view from the perspective of negative externalities', in: G. Skovgaard Ølykke & A. Sanchez-Graells, *Reformation or Deformation of the EU Public Procurement Rules*, Cheltenham: Edward Elgar 2016

Caranta 2019

R. Caranta, 'Procurement transparency as a gateway for procurement remedies', in: K.M. Halonen, R. Caranta & A. Sanchez-Graells (red.), *Transparency in EU Procurements. Disclosure Within Public Procurement and During Contract Execution*, Cheltenham: Edward Elgar 2019

Chao-Duivis 2003

M.A.B. Chao-Duivis, 'Aanbestedingsrechtelijke consequenties van contractuele wijzigingen', in: M.A.M.C. van den Berg, M.A.B. Chao-Duivis & H. Langendoen (red.), *Aangenomen werk*, Zwolle: W.E.J. Tjeenk Willink 2003

Chao-Duivis 2010

M.A.B. Chao-Duivis, 'Contractenrecht en aanbestedingsrecht. Gedachten over beginselen van het contractenrecht en de rol van deze in het aanbestedingsrecht' in: M.A.B. Chao-Duivis, C.E.C. Jansen & J.B.M. Vranken, *Alleen samen*, Den Haag: Stichting Instituut voor Bouwrecht 2010

Comba 2013

M.E. Comba, 'Principles of EU Law relevant to the Performance of Public Contracts' in: R. Caranta, G. Edelstam & M. Trybus (eds.), *EU Public Contract Law. Public Procurement and beyond*, Brussel: Bruylant 2013

Comba 2013a

M.E. Comba, 'Retendering or sale of contract in case of bankruptcy of the contractor? Different solutions in an EU and comparative perspective' in: G. Piga & S. Treumer, *The Applied Law and Economics of Public Procurement*, London: Routledge 2013

Van Ee 2020

David van Ee 'Wijziging van de DBFM overeenkomst', in: A.G. Bregman, E.M. Bruggeman, A.M.B. Chao, N. van Wijk-van Gilst (red.), *Eindafrekening met perpenoten*, Den Haag: Stichting Instituut voor Bouwrecht 2020

Gabayet 2011

N. Gabayet 'A French perspective' in: D. Fairgrieve & F. Lichère, *Public procurement law. Damages as an effective remedy*, Oregon: Oxford & Portland 2011

De Graaf 2020

T. de Graaf 'Combineren van koop en dienstverlening' in: C.G. Breedveld-de Voogd (red.), *Sluistertijd, Reflecties op het werk van Jaap Hijma*, Deventer: Wolters Kluwer 2020, p. 337 - 349.

Halonen 2019

K.M. Halonen, 'Many faces of transparency in public procurement' in: K.M. Halonen, R. Caranta & A. Sanchez-Graells (red.), *Transparency in EU Procurements. Disclosure Within Public Procurement and During Contract Execution*, Cheltenham: Edward Elgar 2019

Hebly & Heijnsbroek 2013

J.M. Hebly & P. Heijnsbroek, 'When amending leads to ending. A theoretical and practical insight into the retendering of contracts after a material change', in: G. Piga & S. Treumer, *The Applied Law and Economics of Public Procurement*, London: Routledge 2013

Hebly & Pellegrom 2020

J.M. Hebly & B.J.A. Pellegrom, 'De ACM in het aanbestedingsrecht: toezicht naast boete?' in: C.G. Breedveld-de Voogd (red.), *Sluitertijd, Reflecties op het werk van Jaap Hijma*, Deventer: Wolters Kluwer 2020

Hebly & Wilman 2011

J.M. Hebly & F.G. Wilman, 'Damages for Breach of Procurement Law The Dutch Situation' in: D. Fairgrieve & F. Lichère (red.), *Damages as an effective remedy*, Oxford: Hart 2011

Hondius & Grigoleit 2011

E. Hondius & H.C. Grigoleit (red.), *Unexpected Circumstances in European Contract Law*, The Common Core of European Private Law, Cambridge: Cambridge University Press 2011

Houben 2020

I.S.J. Houben, 'Wijziging van duurovereenkomsten: pacta sunt servanda of favor contractus?' in: C.G. Breedveld-de Voogd (red.), *Sluitertijd. Reflecties op het werk van Jaap Hijma*, Deventer: Wolters Kluwer 2020

Huith 2019

G.J. Huith, 'Waarde creëren door veranderende rollen!' in: A.G. Bregman, E.M. Bruggeman, A.M.B. Chao, N. van Wijk-van Gilst (red.), *Eindafrekening met pe-pernoten*, Den Haag: Stichting Instituut voor Bouwrecht 2019

Jansen 2022

C.E.C. Jansen, 'De betekenis van het aanbestedingsrecht voor de uitleg van overeenkomsten', in A.G. Castermans e.a., *Parels aan de kroon. Het bouw- en aanbestedingsrecht en het familievermogensrecht op de bogen van het 30-jarige BW*, Deventer: Wolters Kluwer 2022

Keirse 2010

A.L.M. Keirse, 'Epiloog', in: I. Samoy (red.), *Evolutie van de basisbeginselen van het contractenrecht*, Ius Commune Europaeum vol. 90, Antwerpen: Intersentia 2010

Klijn 2016

M.B. Klijn, 'Prijsvorming bij alliantiecontracten' in: M.A.B. Chao-Duivis, J.M. Hebly en E.J. Blom (red.), *Van het gebaande pad*, Den Haag: Stichting Instituut voor Bouwrecht 2016

Marique 2016

Y. Marique, 'Changes during performance. A case for revising the extension of competition', in: K. Wauters and Y. Marique (red.), *EU Directive 2014/24 on public procurement - A new turn for competition in public markets?*, Brussel: Larcier 2016

Plas 2022

H. Plas 'Wezenlijke wijziging en private aanbestedingen' in: A.G. Castermans e.a., *Parels aan de kroon. Het bouw- en aanbestedingsrecht en het familievermogensrecht op de bogen van het 30-jarige BW*, Deventer: Wolters Kluwer 2022

Prieß & Saussier 2013

H.-J. Prieß & S. Saussier, 'Dialogue', in: G. Piga & S. Treumer, *The Applied Law and Economics of Public Procurement*, London: Routledge 2013

Racca & Cavallo Perin 2015

G.M. Racca & R. Cavallo Perin, 'Material Changes in Contract Management as Symptoms of Corruption: a Comparison between EU and U.S. Procurement Systems', in: G.M. Racca & C.R. Yukins, *Integrity and Efficiency in sustainable public contracts*, Brussel: Bruylant 2015

Van Romburgh 2020

H.D.G. van Romburgh 'Het vizier op de wezenlijke wijziging', in: A.G. Bregman, E.M. Bruggeman, A.M.B. Chao, N. van Wijk-van Gilst (red.), *Eindafrekening met pepernoten*, Den Haag: Stichting Instituut voor Bouwrecht 2020.

Sanchez-Graells 2014

A. Sanchez-Graells, 'Prevention and Deterrence of Bid Rigging: A Look from the New EU Directive on Public Procurement', in: G. Racca & C. Yukins (red.), *Integrity and Efficiency in Sustainable Public Contracts*, Brussel: Bruylant 2014

Sanchez-Graells 2016a

A. Sanchez Graells, 'A Deformed Principle of Competition? - The Subjective Drafting of Article 18(1) of Directive 2014/24', in: GS Olykke & A Sanchez-Graells (red.), *Reformation or Deformation of the EU Public Procurement Rules in 2014*, Cheltenham: Edward Elgar Publishing, 2016

Sanchez-Graells 2019

A. Sanchez-Graells, 'Transparency and competition in public procurement: a comparative view' in: K.M. Halonen, R. Caranta & A. Sanchez-Graells (red.), *Transparency in EU Procurements. Disclosure Within Public Procurement and During Contract Execution*, Cheltenham: Edward Elgar 2019

Stijns & Swaenepoel 2010

S. Stijns & E. Swaenepoel, 'De evolutie van de basisbeginselen in het contractenrecht, geïllustreerd aan de hand van het contractueel evenwicht' in: I. Samoy (red.), *Evolutie van de basisbeginselen van het contractenrecht*, Ius Commune Europaeum vol. 90, Antwerpen: Intersentia 2010

Tátrai 2016

T. Tátrai, 'EU Public Procurement and probity' in: C. Bovis, *Research Handbook on EU Public Procurement Law*, Cheltenham: Edward Elgar Publishing 2016

Thier 2011

A. Thier, 'Legal history' in: E. Hondius & H.C. Grigoleit (red.), *Unexpected Circumstances in European Contract Law*, The Common Core of European Private Law, Cambridge: Cambridge University Press 2011

Treumer 2014

S. Treumer, 'Regulation of contract changes in the new procurement regime' in: F. Lichère, R. Caranta & S. Treumer (eds.), *Modernising public procurement: the new directive*, Copenhagen: Djøf Publishing 2014

Valk 2022

W.L. Valk, 'Contractsoverneming en dynamische uitleg' in: A.G. Castermans e.a., *Parels aan de kroon. Het bouw- en aanbestedingsrecht en het familievermogensrecht op de bogen van het 30-jarige BW*, Deventer: Wolters Kluwer 2022

Wessels 2016

B. Wessels, ‘Vastellingsovereenkomst’, in: H. Schelhaas, A.J. Verheij en B. Wessels (red.), *Bijzondere overeenkomsten*, SBB6, Deventer: Kluwer 2016

Wissink 2014

M.H. Wissink, ‘Interpretation of Private Law in conformity with EU Directives’ in: A.S. Hartkamp e.a. (red.), *The influence of EU law on national private law*, Serie O&R Deel 81-I, Deventer: Wolters Kluwer 2014

Wuijster 2012

R.A. Wuijster, ‘DBFM-overeenkomst’ in: M.A.B. Chao-Duivis (red.), *Praktijkboek contracteren in de bouw*, derde druk, Den Haag: Stichting Instituut voor Bouwrecht 2012

3.4 PREADVIEZEN**Bruggeman 2020**

E.M. Bruggeman, ‘Inpassen van de afspraken over digitalisering in het bestaande bouwcontractenrecht’ in: A.M. Adriaanse, E.M. Bruggeman en J.T. Voordijk, *Digitale transformatie van het bouwproces en haar juridische en organisatorische aspecten*, VBR preadvies nr. 48, Den Haag: Stichting Instituut voor Bouwrecht 2020

Hebly 2010

J.M. Hebly, ‘Bewust kiezen voor een nationaal aanbestedingsbeleid’ in: J.M. Hebly, E.R. Manunza en M. Scheltema, *Beschouwingen naar aanleiding van het wetsvoorstel Aanbestedingswet*, VBR preadvies nr. 38, Den Haag: Stichting Instituut voor Bouwrecht 2010

Jansen 2009

C.E.C. Jansen, *De aanbestedingsovereenkomst*, NVvA preadvies, Den Haag: Stichting Instituut voor Bouwrecht 2009

Manunza 2010

E.R. Manunza, ‘Naar een consistente en doelmatige regeling van de markt voor overheidsopdrachten’, in: J.M. Hebly, E.R. Manunza en M. Scheltema, *Beschouwingen naar aanleiding van het wetsvoorstel Aanbestedingswet*, VBR preadvies nr. 38, Den Haag: Stichting Instituut voor Bouwrecht 2010

Schelhaas 2016

H.N. Schelhaas ‘Uitleg in internationaal perspectief: internationale clausules’ in: H.N. Schelhaas & W.L. Valk, *Uitleg van rechtshandelingen*, VBR preadvies, Zutphen: Paris 2016

Schelhaas & Valk 2016

H.N. Schelhaas en W.L. Valk, *Uitleg van rechtshandelingen*, VBR preadvies, Zutphen: Paris 2016

Scheltema 2010

M. Scheltema, ‘Goede marktwerking en publiekrechtelijke beginselen’ in: J.M. Hebly, E.R. Manunza & M. Scheltema, *Beschouwingen naar aanleiding van het wetsvoorstel Aanbestedingswet*, VBR preadvies nr. 38, Den Haag: Stichting Instituut voor Bouwrecht 2010

Valk 2016

W.L. Valk: ‘De maatstaf voor uitleg’, in: H.N. Schelhaas en W.L. Valk, *Uitleg van rechtshandelingen*, VBR preadvies, Zutphen: Paris 2016

3.5 OVERIG

Anderson, Kavacic & Müller 2017

R.D. Anderson, W.E. Kovacic & A.C. Müller, ‘Promoting competition and deterring corruption in public procurement markets: synergies with trade liberalisation’, *Public Procurement Law Review* 2017, 2, 77-97

Andrecka 2015

M. Andrecka (nu: Andhov), ‘Framework agreements, EU procurement law and the practice’, *Procurement Law Journal* 2015, nr. 2, p. 127 - 149

Aquilina 2018

D. Aquilina, ‘The valuation of contracts for the purposes of the EU Public Contracts Directive’, *Public Procurement Law Review* 2018, 1, p. 1 - 32

Arnaiz & Bernal Blay 2011

T.M. Arnaiz & M.A. Bernal Blay, 'Recent reform of Spanish public procurement legislation in compliance with EU law: the issue of modifications to concluded contracts', *Public Procurement Law Review* 2011, 6, NA256 - 261

Arrowsmith 1997

S. Arrowsmith, 'Amendments to specifications under the European public procurement Directives', *Public Procurement Law Review* 1997, 3, p. 128 - 137

Auricchio 1998

V. Auricchio, 'The problem of discrimination and anti-competitive behaviour in the execution phase of public contracts', *Public Procurement Law Review* 1998, 5, 113 - 130

Basedow 2008

J. Basedow, 'Freedom of contract in the European Union', *European Review of Private Law* 2008-6, p. 901 - 923

Bax 2018

J.H.J. Bax, 'Grensgebied van geschiloplossing en wezenlijke wijzigingen II', *Tijdschrift voor Bouwrecht* 2018/164

Blaisse-Verkooijen 2016

B.J.H. Blaisse-Verkooijen, 'De mogelijkheid om overheidsopdrachten tijdens de looptijd van een overeenkomst aan te passen is te ruim geformuleerd!', *Tijdschrift voor Bouwrecht* 2016/9

Blaisse-Verkooijen 2018

B.J.H. Blaisse-Verkooijen, 'Uitleg van verlengingsoptie', *Jurisprudentie Aanbestedingsrecht* 2018/160

Blomberg 2019

P. Blomberg, 'A new CEN European standardisation initiative on integrity and accountability in public procurement', *Public Procurement Law Review* 2019, 3, NA83-NA88

Borges de Oliveira, Fabregas & Fazekas 2019

A. Borges de Oliveira, A. Fabregas & M. Fazekas, 'Strategic Sourcing 2.0: Improving Fiscal Efficiency Using Big Data', paper gepresenteerd op Global Revolution IX

Brodec & Janecek 2015

J. Brodec & V. Janecek, 'How does the substantial modification of a public contract affect its legal regime?' *Public Procurement Law Review* 2015, 3, p. 90 - 105

Brown 2003

A. Brown, 'Green light to Thessaloniki metro contract, despite post-tender modifications', *Public Procurement Law Review* 2003, 4, NA90 and NA91

Brown 2008

A. Brown, 'When do changes to an existing public contract amount to the award of a new contract for the purposes of the EU procurement rules? Guidance at last in Case C-454/06', *Public Procurement Law Review* 2008, 6, NA253 - 267

Brown 2015

A. Brown 'When will publication of a voluntary ex ante transparency notice provide protection against the remedy of contract ineffectiveness? Case C-19/13 Ministero dell'Interno v Fastweb Spa', *Public Procurement Law Review* 2015, 1, NA10 - NA16

Brown 2017

A. Brown, 'Whether a new tendering procedure is required when a public contract is amended under a settlement agreement: the EU Court of Justice ruling in case C-549/14 Finn Frogne A/S', *Public Procurement Law Review* 2017, 1, NA5 - NA10

Bogdanowicz 2016

P. Bogdanowicz, 'The Application of the Principle of Proportionality to Modifications of Public Contracts', *European Procurement & Public Private Partnership Law Review* 2016, nr. 3, p. 194 - 204

Van Boom 1999

W.H. van Boom, 'De aanbestedende overheid, Beginselen van behoorlijke openbare aanbesteding', *Bouwrecht* 1999

Borger & Van 't Hooft 2013

S.C. Borger & A.-F.M. van 't Hooft, 'De wezenlijke wijziging in het voorstel voor de nieuwe aanbestedingsrichtlijn', *Tijdschrift Aanbestedingsrecht* 2013, nr. 3, p. 91 - 97

Brown 2010

A. Brown, 'Changing a sub-contractor under a public services concession: Wall AG v Stadt Frankfurt am Main (C-91/08)', *Public Procurement Law Review* 2010, 5, NA160 - NA166

Carvalho 2019

R. Carvalho, 'The Directive 2014/24/EU and the Implementation of E-Procurement in Portugal - Part 1', *European Procurement & Public Private Partnership Law Review* 2019, nr. 1, p. 43 - 54

Chao-Duivis 2016

M.A.B. Chao-Duivis, 'De (wezenlijke) wijziging tijdens de looptijd van een overeenkomst in de Richtlijn en de aangepaste Aanbestedingswet', *Tijdschrift voor Bouwrecht* 2016/151

Chao-Duivis & Versteeg 2017

M.A.B. Chao-Duivis & D. Versteeg, 'Vragen en antwoorden over (wezenlijke) wijzigingen van opdrachten gedurende de looptijd in aanbestedingsrechtelijk perspectief', online gepubliceerd op www.ibrtracker.nl en www.europadecentraal.nl.

Chen 2016

T.H. Chen, 'De cao-norm en de Haviltex-norm in het aanbestedingsrecht', *Tijdschrift Aanbestedingsrecht en Staatssteun* 2019, nr. 4, p. 17 - 26

La Cour, Milhøj & Ølykke 2015

L. la Cour, A. Milhøj and G.S. Ølykke, 'Transparency notices in the EU public procurement regime: an empirical study of the use of transparency notices in Denmark, Sweden and the United Kingdom', *Public Procurement Law Review* 2015, 5, p. 164 - 192

Cravero 2019

C. Cravero, 'Rethinking the role of Civil Society in Public Procurement', *European Procurement & Public Private Partnership Law Review* 2019, nr. 1, p. 30 - 42

Everhardus & Van Deinsen 2020

J.R. Everhardus & N. van Deinsen, 'Overheidsopdracht in de boedel: een beschouwing van het aanbestedingsrechtelijk kader', *Tijdschrift Financiering, zekerheden en insolventierechtpraktijk* 2020, nr. 4, p. 35 - 42

Dekel 2009

O. Dekel, 'Modifications of a Government Contract Awarded following a Competitive Procedure', *Public Contract Law Journal* 2009, vol. 38, nr. 2, p. 401 - 426

Van Ee 2015

D.J.L. van Ee, 'Wijzigingen tijdens de uitvoering van de overeenkomst', *Tijdschrift voor Bouwrecht* 2015/76

Van Ee & Klootwijk 2018

D.J.L. van Ee & B.E.P. Klootwijk, 'Eisen van financiers aan projectdocumentatie bij vastgoedontwikkeling', *Vastgoed fiscaal en civiel* 2018, nr. 5, p. 4 - 10

Engelen 2020

S.S.Y. Engelen in: *GS Verbintenissenrecht*, art. 6:26 BW, aant. 3. Online commentaar bijgewerkt tot 15 december 2020

Engels en Verbaken 2020

S. Engels en M.J. Verbaken, 'De niet-rechtsgeldige opzegging van overeenkomsten van opdracht en de mogelijke gevolgen daarvan', *Tijdschrift voor Bouwrecht* 2020/130

Fimerius & De Vries 2018

M.M. Fimerius & W.I. de Vries, 'De verplichting tot aankondiging op TenderNed, bestaat die wel?', *Tijdschrift Aanbestedingsrecht* 2018, nr. 1, p. 21 - 23

Van Garsse & Verhoeven 2019

S. van Garsse & S. Verhoeven, 'Wijzigingen van overheidsopdrachten ingevolge onvoorzienbare omstandigheden', *Tijdschrift Aanbestedingsrecht en Staatssteun* 2019, nr. 1, p. 5 - 12

Van Garsse, Verhoeven & Verschave 2021

S. van Garsse, S. Verhoeven & A. Verschave, 'Substantial Modifications of Public Contracts and Their Consequences: European and Belgian Procurement Law Perspectives', *European Procurement & Public Private Partnership Law Review* 2021, nr. 4, p. 1 - 11

Gelderman 2018

A.B.B. Gelderman, 'De werking van aanbestedingsrechtelijke kernbeginselen in de contractuele fase', *Jurisprudentie Aanbestedingsrecht* 2018/122

Ginter, Parrest & Simovart 2013

C. Ginter, N. Parrest & M.A. Simovart, 'Access to the content of public procurement contracts: the case for a general EU-law duty of disclosure', *Public Procurement Law Review* 2013, no. 4, p. 156 - 164

Van Gulijk en Muller 2016

S. van Gulijk en L.H. Muller, 'Een gebouw van contracten: de contractengroep als juridisch kader voor bouwprocessen', *Maandblad voor Vermogensrecht* 2016, nr. 6, p. 174 - 181

Halonen 2015

K.M. Halonen, 'Shielding against damages for ineffectiveness: the limitations of liability available for contracting authorities - a Finnish approach', *Public Procurement Law Review* 2015, 4, p. 111 - 121

Halonen 2016

K.M. Halonen, 'Disclosure rules in EU public procurement: balancing between competition and transparency', *Journal of Public Procurement* 2016, vol. 16, 4, p. 528 - 553

Halonen 2017

K.M. Halonen ‘Termination of a Public Contract - Lifting the Veil on Art. 73 of 2014/24 Directive’, *Public Procurement Law Review* 2017, 5, p. 187 - 198

Hansen, Treumer & Andhov 2018

O. Hansen, S. Treumer & M. Andhov, ‘Social services and contract changes: the legality of social service outsourcing practices in EU procurement law’ *Public Procurement Law Review* 2018, 5, p. 217 - 233

’t Hart 2012

G. ’t Hart, ‘Herziening van de richtlijnen: blijft aan deze nieuwe zakken het meel hangen?’ *Tijdschrift Aanbestedingsrecht* 2012, nr. 2, p. 125 - 141

Hartlev & Liljenbol 2013

K. Hartlev and M.W. Liljenbol, ‘Changes to existing contracts under the EU public procurement rules and the drafting of review clauses to avoid the need for a new tender’, *Public Procurement Law Review* 2013, 2, p. 51 - 73

Haverkort & Ter Mors 2013

L.E.M. Haverkort en A. ter Mors, ‘Een boeiend intermezzo: Aanbestedingswet 2012 (deel I)’, *Bouwrecht* 2013/49

Hebly & Van den Boogaart 2017

J.M. Hebly & S. van den Boogaart, ‘Modification of public contracts in The Netherlands’, *European Procurement & Public Private Partnership Law Review* 2017, nr. 2, p. 206 - 210

Hebly & Heijnsbroek 2012

J.M. Hebly en P. Heijnsbroek, ‘Wezenlijke wijzigingen na Europese aanbesteding’, *Nederlands tijdschrift voor Europees recht* 2012, nr. 3, p. 94 - 106

Hebly & Klijn 2008

J.M. Hebly & M.B. Klijn, ‘Wezenlijke wijziging van een overheidsopdracht’, *Bouwrecht* 2008/157

Hebly & Meesters 2016

J.M. Hebly & J.W.A. Meesters, 'Een race tegen de klok: over de consequenties van niet-tijdige omzetting van de nieuwe aanbestedingsrichtlijnen', *Tijdschrift Aanbestedingsrecht en Staatssteun* 2016/18

Hebly & Plas 2021

J.M. Hebly & H. Plas in: *T&C Aanbestedingsrecht*, commentaar op Wet NERpe

Van Heeswijck 2015

A.J. van Heeswijck, 'De verplichting tot het creëren van zoveel mogelijk maatschappelijke waarde voor de publieke middelen', *Tijdschrift voor Bouwrecht* 2015/22

Van Heeswijck 2016

A.J. van Heeswijck, 'Beëindiging van wezenlijk gewijzigde overheidsopdrachten', *Tijdschrift voor Bouwrecht* 2016/10

Van Heeswijck 2021

A.J. van Heeswijck, 'Handhaving van duurzaamheidsverplichtingen bij aanbestedingen', *Tijdschrift voor Bouwrecht* 2021/20

Heikens 2021

J.M. Heikens 'Opzegging van huurovereenkomsten voor (on)bepaalde tijd (met en) zonder contractuele of wettelijke beëindigingsregeling ex artikelen 6:248 BW en 7:228 BW', *WR Tijdschrift voor Huurrecht* 2021/18

Herber 2022

W.J.M. Herber, 'Par. 47 UAV 2012', *Tijdschrift voor Bouwrecht* 2022/26

Hoepffner 2016

H. Hoepffner, 'La modification des contrats', *Revue Française de Droit Administratif* 2016, Dalloz, pp. 280

Houben 2017

I.S.J. Houben, 'Autonomie in het contractenrecht: de bescherming van de ondernemer', *Ars Aequi* juli/augustus 2017, p. 600 - 609

Huith 2019a

Legalflix-uitzending van 30 april 2019 getiteld ‘Contra proferentem uitleg kan leiden tot manipulatie!’, beschikbaar op www.avdrlegalflix.nl.

Jansen 2011

C.E.C. Jansen, ‘Uitleg van overeenkomsten die na een aanbestedingsprocedure tot stand zijn gekomen’ *Tijdschrift voor Bouwrecht* 2011/41

Jansen 2012

C.E.C. Jansen, ‘Wijzigen van overheidscontracten die door middel van een gereuleerde aanbestedingsprocedure tot stand komen’, *Contracteren* 2012/2, p. 49 - 63

Jansen & Prent 2016

C.E.C. Jansen & S. Prent, ‘Aanvulling van overeenkomsten die na een Europese aanbestedingsprocedure tot stand zijn gekomen’, *Jurisprudentie Aanbestedingsrecht* 2016/30

Kahn 1986

S.G. Kahn, ‘Unilateral modification clauses in long term contracts’, *International Business Law Review* 1986, nr. 2, p. 145

Kaleda 2014

S.L. Kaleda, ‘Claims for damages in EU procurement and effective protection of individual rights’, *European Law Review* 2014, 39(2), p. 193 - 209

Van der Kemp 2010

J.J. van der Kemp, ‘Aanbestedingsrecht voor de fusie- en overnamepraktijk’, *Vennootschap & Onderneming*, 2010, nr. 9, p. 162 - 165

Kleijn & Ten Cate 2014

P. Kleijn & C. ten Cate, ‘Aanbestedingsrechtelijke beperkingen bij een doorstart; bieden de nieuwe Europese richtlijnen uitkomst?’ *Tijdschrift voor Insolventierecht* 2014/29

Klijn 2010

M.B. Klijn, 'PPS-light: voordelen van DBFM(O) ook haalbaar voor kleine(re) projecten?', *Tijdschrift voor Bouwrecht* 2010/164

Klijn & Van den Boogaart 2013

M.B. Klijn & S. van den Boogaart, 'Wezenlijke wijziging tijdens aanbesteding of opdracht, aan de hand van het Commissievoorstel', *Tijdschrift voor Bouwrecht* 2013/97

Kloppenburger 2019

L.M. Kloppenburg, 'Lotsverbonden overeenkomsten en de ontbindende voorwaarde', *Contracteren* 2019, nr. 4, p. 138 - 144

Koster-Robaard 2021

J. Koster-Robaard, 'Kansen in relatie tot wezenlijke wijziging', *Jurisprudentie Aanbestedingsrecht* 2021/68

Kotsonis 2014

T. Kotsonis, 'The 2014 Utilities Directive of the EU: codification, flexibilisation and other misdemeanours', *Public Procurement Law Review* 2014, 4, p. 169 - 187

Krans 2017

H.B. Krans, 'Rechtsvorming van onderaf', *Nederlands Tijdschrift voor Burgerlijk Recht* 2017/25

Van der Kruk & Möhring 2021

A. van der Kruk & M.E.A. Möhring in: *GS Verbintenissenrecht*, art. 6:248 BW, commentaar op art. 6:248 BW.

Kuypers & De Wit 2018

P.H.L.M. Kuypers & M. de Wit, 'De concessie in het Nederlandse aanbestedingsrecht', *Tijdschrift voor Bouwrecht* 2018/72

De Leeuwe & Ligthart 2022

T.L. de Leeuwe & N. Ligthart, 'De eindafrekening volgens §16 lid 10 UAV-GC', *Tijdschrift voor Bouwrecht* 2022/4

De Loos-Wijker 2020

S.A.M. de Loos-Wijker in: GS Vermogensrecht, art. 3:41 BW, aant. 5.1, actueel t/m 15 september 2020

Mutsaers 2021

M.J. Mutsaers in: *T&C Aanbestedingsrecht*, commentaar op art. 2.79 Aanbestedingswet 2012

Nuninga 2019

W.Th. Nuninga, 'Het recht op een kans', *Nederlands Tijdschrift voor Burgerlijk Recht* 2019/8

Olivera 2015

R.D. Olivera, 'Modification of public contracts. Transposition and interpretation of the new EU directives', *European Procurement & Public Private Partnership Law Review* 2015, 1, p. 35 - 49

Oudenaarden & Krijbolder 2022

C.W. Oudenaarden & J.S.C. Krijbolder, 'Bescherming van bedrijfsvertrouwelijke informatie door de aanbestedende dienst. Een kwestie van balans', *Tijdschrift Aanbestedingsrecht & Staatssteun* 2022, nr. 1, p. 7 - 16

Pannebakker 2017

E. Pannebakker, 'Contractonderhandelingen met een letter of intent: het opstellen van bedingen', *Contracteren* 2017, nr. 4, p. 127 - 132

Plas 2016

H. Plas, 'Opzeggen van een wezenlijk gewijzigde overeenkomst, of toch niet?', *Tijdschrift Aanbestedingsrecht* 2016/97

Plas 2017

H. Plas 'De (on)mogelijkheid een wezenlijk gewijzigde opdracht te beëindigen', *Tijdschrift Aanbestedingsrecht* 2017/42

Plas 2018a

H. Plas, ‘Hoofdstuk 2.5 Aw 2012: kansen, kritiek en consequenties’, *Jurisprudentie Aanbestedingsrecht* 2018/11

Plas 2018b

H. Plas ‘Van onderaannemer wisselen: toegestaan of twijfelachtig?’, *Jurisprudentie Aanbestedingsrecht* 2018/159

Plas 2020

H. Plas, ‘Deze snelwegconcessie is wel/niet/deels wezenlijk gewijzigd’, *Tijdschrift Aanbestedingsrecht en Staatssteun* 2020, nr. 1, p. 31 - 34

Plas 2020a

H. Plas, ‘Coronacrisis, een onvoorzienbare omstandigheid?!’ *Jurisprudentie Aanbestedingsrecht* 2020/191

Plas 2021

H. Plas, ‘Amendments to public contracts: in search of a sufficient degree of transparency’, *Public Procurement Law Review* 2021, 1, p. 1 - 28

Plas 2022a

H. Plas, ‘Wijziging van opdrachtnemer vanwege rechtsopvolging - en het pragmatisme in Advania’, *Tijdschrift voor Aanbestedingsrecht en Staatssteun*, 2022/43

Poulsen 2012

S.T. Poulsen, ‘The possibilities of amending a public contract without a new competitive tendering procedure under EU law’, *Public Procurement Law Review* 2012, 5, p. 167 - 187

Prechal & Widdershoven 2011

S. Prechal & R. Widdershoven, ‘Redefining the Relationship between ‘Rewe-effectiveness’ and Effective Judicial Protection’, *Review of European Administrative Law*, 2011, vol. 4, nr. 2, p. 31 - 50

Prent 2022

S. Prent, 'De redelijk handelende aanbesteder', *Tijdschrift Aanbestedingsrecht & Staatssteun* 2022, nr. 1, p. 40 - 49

Racca & Cavallo Perin 2013

G.M. Racca & R.C. Perin, 'Material Amendments of Public Contracts during their Terms: From Violations of Competition to Symptoms of Corruption', *European Procurement & Public Private Partnership Law Review* 2013, 4, p. 279 - 293

Racca, Cavallo Perin and Albano 2011

G.M. Racca, R. Cavallo Perin & G.L. Albano, 'Competition in the Execution Phase of Public Procurement', *Public Contract Law Journal* 2011, 41, p. 89 - 108

Raimundo 2017

M.A. Raimundo, 'Good Contracting Authorities Can Predict the Future: A Note on Finn Frogne', *European Papers*, Vol. 2, 2017, nr. 2, p. 411 - 423

Rasenberg 2017

F.M.M. Rasenberg, 'Nieuw kader voor het wijzigen van een contract na aanbesteding', *Tijdschrift Aanbestedingsrecht* 2017/1

Risvig Hamer 2014

C. Risvig Hamer 'Regular purchases and aggregated procurement: the changes in the new Public Procurement Directive regarding framework agreements, dynamic purchasing systems and central purchasing bodies', *Public Procurement Law Review* 2014, 4, p. 201 - 210

Sanchez-Graells 2013

A. Sanchez-Graells, 'The Difficult Balance between Transparency and Competition in Public Procurement', University of Leicester School of Law Research Paper No. 13-11, <https://ssrn.com/abstract=2353005>

Sanchez-Graells 2015

A. Sanchez-Graells, 'Non paper for the EC Stakeholder Expert Group on Public Procurement', op 19 September 2015 gepubliceerd op <https://www.howtocrackanut.com>

Sanchez-Graells 2016

A. Sanchez-Graells, 'CJEU ignores commercial reality and sets unjustified contractual boilerplate requirements for contractual modifications (C-549/14)', blog 15 september 2016 op www.howtocrackanut.com [laatst bezocht: 26 oktober 2020]

Sanchez-Graells 2016b

A. Sanchez-Graells, 'Assessing the Public Administration's Intention in EU Economic Law: Chasing Ghosts or Dressing Windows?', *Cambridge Yearbook of European Legal Studies* 2016, vol. 18, p. 93 - 121

Sanchez-Graells 2018

A. Sanchez-Graells, 'Distortions of competition by contracting authorities—Bringing some of the pieces together', 22 juni 2018, <https://ssrn.com/abstract=3201198>

Sanchez-Graells 2019a

A. Sanchez-Graells, 'Data-Driven and Digital Procurement Governance: Revisiting Two Well-Known Elephant Tales', 21 augustus 2019 <https://ssrn.com/abstract=3440552>

Van Schaik 2018

A.C. van Schaik, 'Partiële vernietigbaarheid', *Nederlands Tijdschrift voor Burgerlijk Recht* 2018/27

Schelhaas 2019

H. N. Schelhaas, 'Het Engelse Supreme Court over het wijzigingsbeding in commerciële contracten', *Contracteren* 2019, nr. 1, p. 32 - 40

Schelhaas 2021

H.N. Schelhaas 'Contractuele vaccinatieplichten, coronaclausules en wijziging van overeenkomsten. Contractsvrijheid in tijden van corona', *Maandblad voor Vermogensrecht* 2021, nr. 6, p. 195 - 205

Schelhaas & Spanjaard 2018

H.N. Schelhaas & J.H.M. Spanjaard, 'Beëindigingsbedingen zijn helemaal het einde, of toch niet?' *Contracteren* 2018, nr. 2, p. 46 - 53

Simovart 2015

M.A. Simovart, 'Old remedies for new violations? The Deficit of Remedies for Enforcing Public Contract Modification Rules', *Upphandlingsrättslig Tidskrift* 2015/1, p. 33 - 47

Simovart 2016

M.A. Simovart, 'Is there a devil in the details? Modifications of public contracts in the EU and the US', 11 *European Procurement and Private Partnership Review* 2016, 4, p. 292 - 300

Simovart 2017

M.A. Simovart, 'The right of termination under Art 73 (a) of the Directieve 2014/24/EU: the case of Estionia', paper gepresenteerd op Public Procurement: Global Revolution VIII, Nottingham 12 en 13 juni 2017

Smits-Govaerts 2022

C.M.I. Smits-Govaert, 'Succesvolle performance belonen: een 'portfolio-aanpak' bij de gunning van opeenvolgende overheidsopdrachten', *Tijdschrift voor Bouwrecht* 2022/67

Sprik & Vermeulen 2017

M.S. Sprik & L.J. Vermeulen, 'Is vervanging van de gefailleerde opdrachtnemer onder de herziene Aanbestedingswet toegestaan?', *Tijdschrift voor Insolventierecht* 2017/30

Springelkamp 2021

J. Sprinkelkamp, 'Toepassing van par. 47 UAV 2012: draait het om de harde cijfers of - toch weer - de omstandigheden van het geval?', *Tijdschrift voor Bouwrecht* 2021/139

Swann 2013

C.D. Swan, 'Lessons from across the Pond: Comparable Approaches to Balancing Contractual Efficiency and Accountability in the U.S. Bid Protest and European Procurement Review Systems', *Public Contract Law Journal*, Vol. 43, no. 1, 2013, p. 29 - 56

Tjittes 2016

R.P.L. Tjittes, 'De aansprakelijkheid voor afgebroken onderhandelingen - een kritisch overzicht', *RM Themis* 2016-5, p. 237 - 268

Tjittes & Telepta 2020

R.P.J.L. Tjittes & J.V. Telepta, 'De COVID-19-crisis en de 'share the pain'-benadering bij onvoorziene omstandigheden', *Tijdschrift voor de ondernemingsrecht-praktijk* 2020, nr. 4, p. 18 - 21

Treumer 2007

S. Treumer 'Towards an obligation to terminate contracts concluded in breach of the E.C. Public procurement rules - the end of the status of concluded public contracts as sacred cows', *Public Procurement Law Review* 2007, 6, p. 371 - 386

Treumer 2012

S. Treumer, 'Regulation of contract changes leading to a duty to retender the contract: the European Commission's proposals of December 2011', *Public Procurement Law Review* 2012, 5, p. 153 - 166

Treumer 2014a

S. Treumer, 'Transfer of contracts covered by the EU public procurement rules after insolvency' *Public Procurement Law Review* 2014, 1, p. 21 - 31

Treumer 2014b

S. Treumer, 'Contract changes and the duty to retender under the new EU public procurement Directive', *Public Procurement Law Review* 2014, 3, p. 148 - 155

Valk 2018

W.L. Valk, 'Verder denken over uitleg van rechtshandelingen: kan het eenvoudiger?', specifiek de uitgebreidere internetversie van het artikel dat onder dezelfde titel is verschenen in *Nederlands Juristenblad* 2018/1360, afl. 27, p. 1950 - 1957

Versteeg 2019

D.R. Versteeg, 'Wijzigingen door de jaren heen', *Jurisprudentie Aanbestedingsrecht* 2019/8

Volpato 2021

A. Volpato, 'Part of EU Law" but only partially: The issue of accessibility of harmonised standards' REALaw.blog 6 oktober 2021, beschikbaar via <https://wp.me/pcQ0x2-7F>

De Waele 2010

H.C.F.J.A. de Waele, 'Plus que la bouche de la loi européenne. Over rechterlijk activisme en het Europees Hof van Justitie', *Ars Aequi* juni 2010, p. 439 - 443

Van Wassenauer van Catwijk 2005

A.G.J. van Wassenauer van Catwijk, 'Aanbesteden van PPS-projecten onder de nieuwe Aanbestedingsrichtlijn (nr. 2004/18/EG) en onder het ARW 2004', *Bouwrecht* 2005/149

Van Wechem & H.N. Schelhaas 2017

T.H.M. van Wechem & H.N. Schelhaas, 'Yes or no to no oral modification clauses?', *Contracteren* juni 2017, nr. 2, p. 47 - 52

Van Wechem & Rijsterborgh 2020

T.H.M. van Wechem & A.J. Rijsterborgh, 'Kan een non disclosure agreement worden ontbonden?', *Contracteren* 2020, nr. 3, p. 78 - 84

De Wijs & Van der Kooij 2015

M. de Wijs & P. van der Kooij, 'Vernietiging van de onrechtmatig gegunde overeenkomst', *Tijdschrift Aanbestedingsrecht en Staatssteun* 2015/35

Yukins 2014

R. Yukins, 'The European Procurement Directives and The Transatlantic Trade & Investment Partnership (TTIP): Advancing U.S. - European Trade and Cooperation in Procurement', *GWU Legal Studies Research Paper* No. 2014-15. Online beschikbaar op: <http://ssrn.com/abstract=2433219>

4. Overige bronnen

Cabinet Office response 2021

Cabinet office, *Transforming Public Procurement: Government response to consultation*, december 2021, beschikbaar via https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/1038516/Transforming_Public_Procurement-_Government_response_to_consultation.v3_.pdf [laatst bezocht op 23 april 2022]

Cahier travaux 2021

Cahier des clauses administratives générales des marchés publics de travaux (versie 2021), beschikbaar via <https://www.economie.gouv.fr/daj/cahiers-clauses-administratives-generales-et-techniques>

Cobouw 6 november 2019

Interview met Fijneman in: N.N., ‘Geld mag géén rol spelen bij tender twee-fasen-contract: modegriof of wondermiddel?’, *Cobouw* 6 november 2019

CROW 2014

CROW vastgestelde RAW-teksten, ‘RAW-raamovereenkomst’, Beheerraad Aanbesteden en Contracteren 6 november 2014

Europese Commissie 2014

Europese Commissie, ‘EU Anti-Corruption Report’, Brussel 3 februari 2014, (COM(2014) 38 final).

Europese Commissie 2015

Europese Commissie, *Leidraad voor professionals ter vermindering van veelvoorkomende fouten bij door Europese structuur- en investeringsfondsen gefinancierde projecten*, Luxemburg: Bureau voor publicaties van de Europese Unie, 2015

Europese Commissie 2017

Verslag van de Commissie aan het Europees Parlement en de Raad betreffende de doeltreffendheid van de Richtlijnen 89/665/EEG en 92/13/EEG, zoals gewijzigd bij Richtlijn 2007/66/EG, met betrekking tot beroepsprocedures inzake overheidsopdrachten, COM/2017/028 final

Europese Commissie 2018

European Commission, *Overheidsopdrachtenrichtsnoeren voor professionals ter vermindering van veelvoorkomende fouten bij door Europese structuur- en investeringsfondsen gefinancierde projecten*, 2018.

Europese Commissie 2018a

Directorate-General for Internal Market, Industry, Entrepreneurship and SMEs, Europese Commissie, 'EXEP Report on contract registers', Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2018

Europese Commissie 2019

European Commission (DG GROW, G), *Public procurement indicators 2017*, 2019. Beschikbaar via: <https://ec.europa.eu/docsroom/documents/38003>.

Fiche DAJ 2019

Direction des affaires juridiques, 'Les modalités de modification des contrats en cours d'exécution', bijgewerkt tot 1 april 2019

Fiche DAJ 2019a

Direction des affaires juridiques, 'La publication des données essentielles de la commande publique', bijgewerkt tot 1 april 2019

Fiche DAJ 2020

Fiche DAJ 2020, 'Les marchés sans publicité ni mise en concurrence préalables', bijgewerkt tot 1 januari 2020

FIDIC Emerald Book

FIDIC Conditions of Contract for Underground Works

Homolová 2023

A. Homolová, 'Nederland is het minst transparante EU-land bij openbare aanbestedingen', *Follow the Money* 12 januari 2023

Green Paper 2020

Cabinet Office, *Transforming public procurement*, december 2020.

Guide de l'achat public 2019

Direction des Achats de l'État, 'Guide de l'achat public : Achats informatiques et propriété intellectuelle' maart 2019.

Koenen 2017

I. Koenen, 'Oud-Pianoo directeur: Schaf Aanbestedingswet af', Cobouw 23 maart 2017.

Mededeling Europese Commissie 2017

Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's, 'Succesvolle overheidsopdrachten in Europa', Brussel, 3 oktober 2017, COM(2017) 572 final

Modelbepalingen Algoritmische toepassingen gemeente Amsterdam

Modelbepalingen voor gemeenten voor verantwoord gebruik van Algoritmische toepassingen van de gemeente Amsterdam

Monitor aanbestedingen 2017 - 2019

Team Significant Synergy, *Monitor aanbestedingen in Nederland 2017 - 2019. Onderzoek naar de waarde van, het aantal aanbestedingen en de mkb-deelname daarbinnen*, 26 april 2021

OESO 2013

OESO-rapport 'Implementing the OECD Principles for Integrity in Public Procurement: Progress since 2008, OECD Public Governance Reviews', OECD Publishing 2013

OESO 2019

OECD, 'Size of public procurement', 2019. Beschikbaar via: <https://www.oecd-ilibrary.org/sites/fc0c31c5-en/index.html?itemId=/content/component/fc0c31c5-en#:~:text=The%20sheer%20size%20of%20public,to%2019.5%25%20in%20the%20Netherlands> [laatst bezocht op 13 november 2021]

Persbericht Europese Commissie 30 april 2003

Persbericht van de Europese Commissie, 'Public procurement: Commission gives green light to Thessaloniki metro contract' van 30 april 2003 (IP/03/601)

Rapport Rijksoverheid 2009

Rijksoverheid, *De concurrentiegerichtte dialoog. Een handreiking op basis van de ervaringen tot nu toe van de Rijksgebouwendienst, Rijkswaterstaat en Defensie*, Rijksoverheid: Den Haag 2009

SDO notitie 2019 van de NBA

Koninklijke Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants, *Uitvoering van de controle op aanbestedingsrechtmatigheid bij de jaarrekeningcontrole van decentrale overheden*, 17 januari 2019, beschikbaar op www.nba.nl [laatst bezocht op 13 november 2021]

Significant 2016

N.N. *Het inkoopvolume van de Nederlandse overheid*, Barneveld 15 september 2016

United Nations Convention against Corruption 2008

United Nations Convention against Corruption: implementing procurement-related aspects, Nusa Dua Indonesia, 28 January-1 February 2008, second session, CAC/COSP/2008/CRP.2

Vraag nr. 48786 lid Verdier

Vraag nr. 48786 van het lid Verdier over herhalingsopdrachten, beantwoord op 19 augustus 2014, beschikbaar via <https://questions.assemblee-nationale.fr/q14/14-48786QE.htm> [laatst bezocht 13 november 2021]

Trefwoordenregister

	<i>Paginanummer</i>
A	
Aankondiging van vrijwillige transparantie vooraf	162, 191, 194-198
Aanzienlijke wijzigingen	90-93
Administratieve lasten	98, 185, 190, 201, 210
Algemene aard van de opdracht	28, 55, 133, 134, 136, 137, 141-144 , 155, 166, 168, 172, 247
Alternatieve sancties	225, 233-237
B	
Bedrijfsgeheimen	186-189, 211
Beëindigingsmogelijkheden	214, 216-222
Beëindigingsrecht	78
Beëindigingsverplichting	213-216
Bepaalbaarheid	51-55, 57, 62, 68
Bewijslast(verdeling)	59, 63, 182, 189, 238-240, 243
Boete	97, 159, 164, 233, 234-237, 243
C	
Commercieel gevoelige informatie	186-190, 202, 203, 211
Continuïteit(sverplichting)	2, 26, 29, 39, 108, 180, 181, 182, 233
Contractregisters	185, 186, 198, 202
Contractvrijheid	1, 4, 7, 20, 21, 25, 30, 31, 39, 86, 102, 157, 160, 161
Corruptie	17, 184, 236
Coulance	159, 160
D	
Dwingende reden van algemeen belang	73, 232-234
F	
Faillissement	7, 74, 75, 81, 139

Faillissementswet 81

G

Gesloten stelsel 62, 127-131, 152, 163, 173, 174, 178, 245

Gold-plating 208

H

Herzieningsclausules 41-55, 57, 63, 70, 72, 81, 87, 97, 129, 138, 142, 145, 146, 155, 166, 197, 201, 247

Herhalingsopdracht 41, 56-69, 87, 155, 247

Herstructurering 7, 62, 70, 72, 73, 140, 141, 152-154, 247

Herzieningsopties 45-48, 51, 53

I

Intentieverklaring 68, 69

Interpretatie 19, 105-125, 214, 246

Ipso facto-clause 80-82

K

Kennisvoorsprong 210, 211

Kostenverhogende omstandigheden 1, 164, 170-174, 178, 246

N

Netto cumulatieve waarde 149, 150, 247

Niet-wezenlijke wijziging 129, 137, 138, 166, 229, 230

Noodzakelijk geworden aanvullende werkzaamheden 61, 129, 134-137, 150, 166, 191, 193, 247

Noodzakelijkheidsvereiste 137, 193, 194

O

Omzeiling 15, 43, 61, 131, 152, 181, 184, 230

Onverbindendheid 195, 209, 216, 224, 225

Onvoorzienbare omstandigheden 61, 129, 134-137, 142, 150, 156, 164, 168, 169, 170, 191, 193, 247

Onvoorziene omstandigheden	1, 4, 5, 26, 134, 135, 163-170, 178, 217, 219, 246
Oorspronkelijke waarde	144-146, 247
Opties	41, 44-63, 70-87, 129, 142, 145, 146, 148, 149, 166, 195, 201, 207, 237, 247
Opzegging	5, 215-224, 226, 242
Opzegtermijn	222, 223

P

<i>Pacta sunt servanda</i>	75, 157-161, 213
Private aanbesteding	7, 102

R

Rechtsmisbruik	16, 17, 26
Rechtsvorming	8, 18-22
Rechtszekerheid(sbeginsel)	14, 74, 130, 139, 141, 174, 197, 213, 228-230
Redactieverplichting	106, 107, 246
Redelijkheid en billijkheid	1, 5, 32, 43, 52, 67, 116, 160, 163-167, 174, 177, 219, 221, 222

S

Samenhangende overeenkomst	64-67
Schadevergoeding	140, 170, 193, 214, 216, 229, 230, 232-243
Schikkingsmogelijkheden	43, 161-163, 173, 195, 196
<i>Scope of contract</i> (-discussie)	29, 190-193
Soortgelijkheid	56, 58, 60-67, 69, 155

T

<i>Transparency first</i>	198, 199
---------------------------	----------

U

UAV 2012	53, 55, 82, 122, 140, 171, 172
UAV-GC 2005	45, 53, 122, 140, 171
Uitvoeringsautonomie	157-161

V

Vaststellingsovereenkomst	4, 127, 161, 162, 163, 219, 220, 231
Vendor lock-in	131, 183
Vernietiging	27, 65, 66, 67, 191, 194, 198, 209, 212, 213, 217, 219, 220, 224-234
Vervaltermijnen	190, 228-230
Vervangingsbeding	62, 70-87
Voortbouwende overeenkomst	64, 65

W

Waakhondfunctie	180, 182, 184
Waarde voor de publieke middelen	180-183, 210, 223
Wachtkamerconstructie	73-77, 82, 83, 85, 211, 224
Wet NERpe	2, 35, 227, 236
Wezenlijke wijziging	
<i>Bij heraanbesteding</i>	98-101
<i>Mislukte aanbesteding</i>	12, 94-98
<i>Nieuwe overheidsopdracht</i>	13, 15, 16, 19, 20, 26, 180, 206, 208, 209
<i>Onderaannemer</i>	16, 17, 70, 71, 82-87
<i>Onrechtmatige daad</i>	33-37, 86, 174, 237-241, 243
<i>Peilmoment</i>	228-230
<i>Rechtsgevoel</i>	22-29
<i>Rol van intentie</i>	13, 17, 18, 115, 237
<i>Materieel verschil</i>	36
<i>Tijdens aanbestedingsprocedure</i>	90-94
Wijzigingenmandje	129, 133, 134, 144, 146, 147-149, 164, 166, 185, 201, 236, 247
Wijzigingsvrijheid	1, 2, 6, 7, 20, 21, 24-27, 103, 133, 139, 141, 151, 183
Wilsovereenstemming	50, 68, 75, 118, 130, 217, 236, 241

Z

Zorgplicht	29-37, 160
Zorgvuldigheid(sverplichting)	11, 34, 39-43, 74, 75, 77, 87, 107, 134-136, 151, 152, 166, 167, 171, 186, 188, 195-198, 215, 223, 224, 236, 237, 243, 246, 247

Curriculum vitae

Mr. drs. Erik Plas is in 1988 geboren te Deventer. In 2005 behaalde hij zijn HAVO-diploma aan de Jacobus Fruytier scholengemeenschap en in 2006 zijn VWO-diploma. Van 2006 tot 2010 studeerde hij Franse taal en cultuur aan de Universiteit Utrecht, met inbegrip van een semester aan de Université Marc Bloch te Straatsburg. Daarna studeerde hij van 2011 - 2014 rechten aan de Radboud Universiteit te Nijmegen, alwaar hij zijn master International and European Law *cum laude* behaalde. Tijdens zijn master heeft hij een semester aan de Université de Strasbourg te Straatsburg de historische dimensies van het recht in Europa bestudeerd. In 2015 is Erik als wetenschappelijk medewerker begonnen bij Infense advocaten. Op dat nichekantoor werkt hij sinds 2021 als advocaat met specialisatie het aanbestedingsrecht en het bouwcontractenrecht. In 2016 is hij gestart met zijn onderzoek als buitenpromovendus aan de Rechtenfaculteit van de Universiteit Leiden. Daarnaast is hij gastdocent aan de Vrije Universiteit en de Universiteit Twente. Erik publiceert regelmatig artikelen en boekbijdragen, ook in Engelstalige tijdschriften. Hij is coauteur van de *Tekst&Commentaar* Aanbestedingsrecht. Sinds 2022 is hij voorzitter van de commissie van beheer van de CGK Apeldoorn-Centrum.